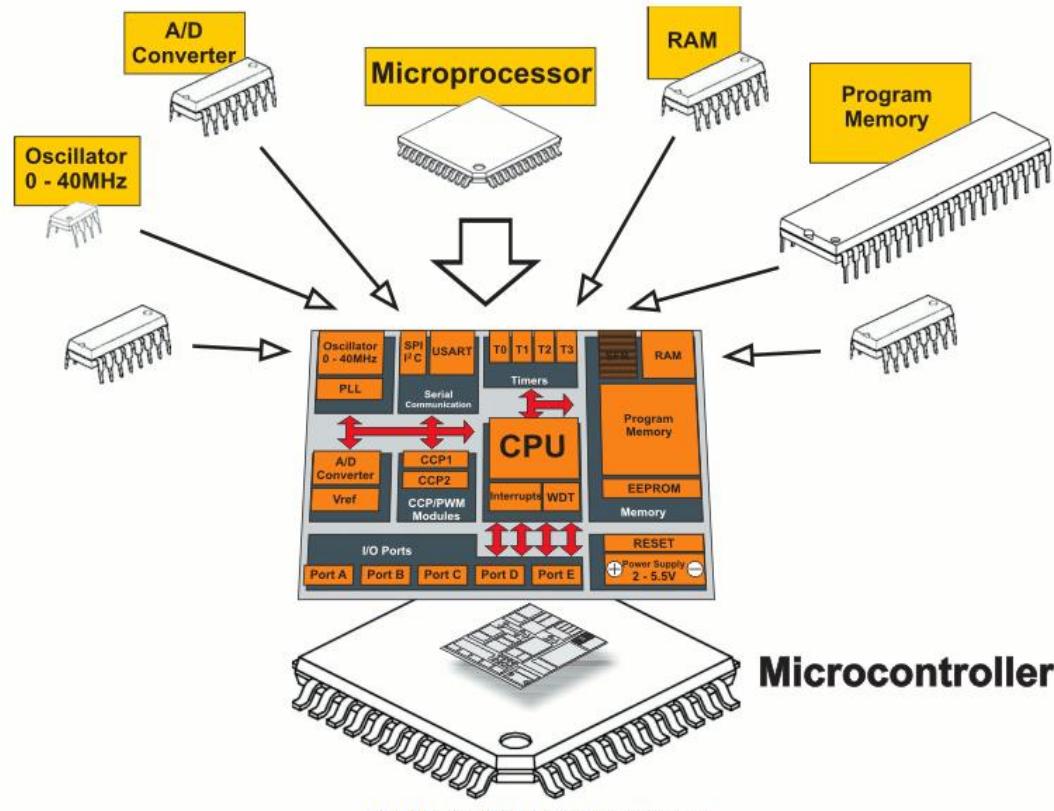

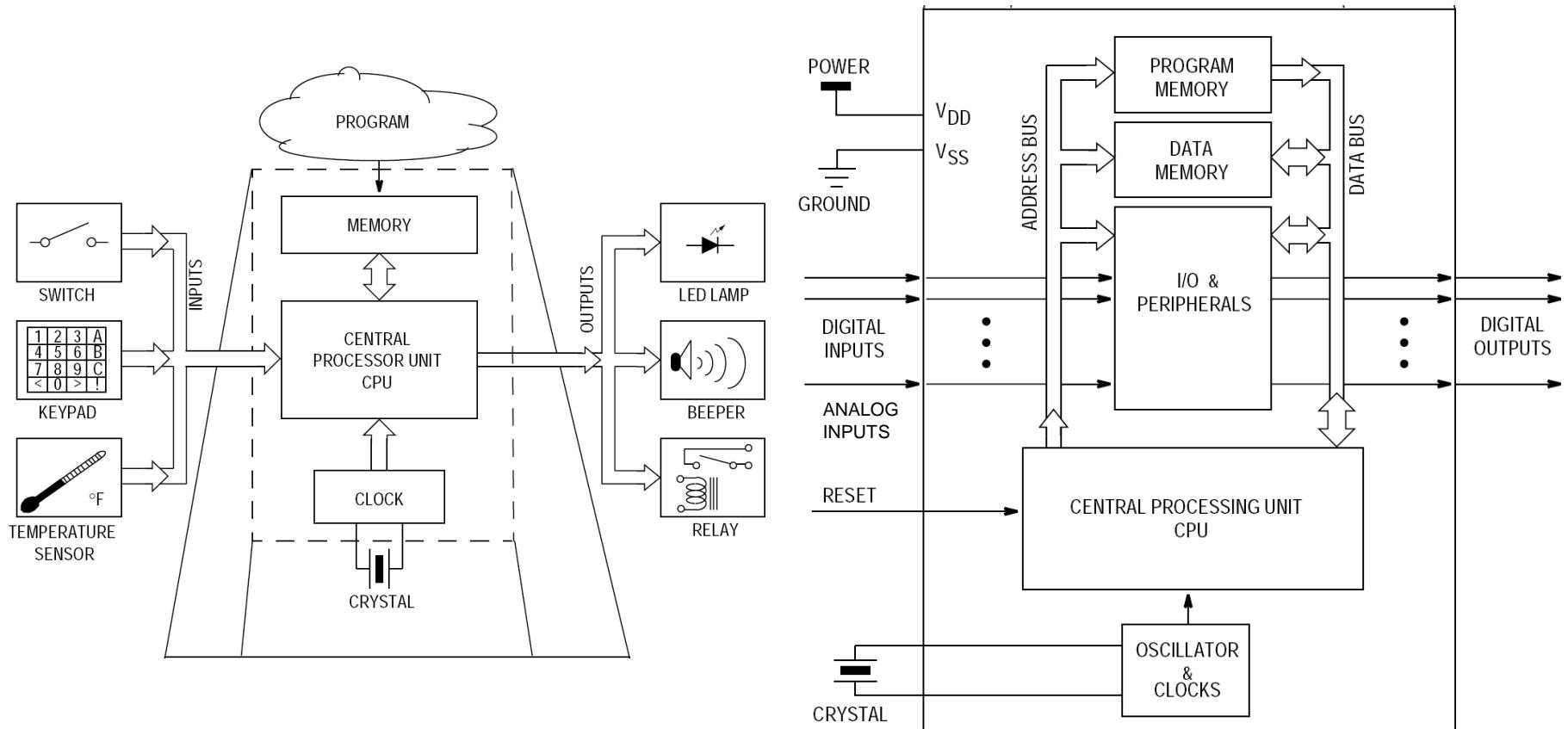
Projekt II

Što je mikrokontroler?

- “ Mali kompjuter u jednom ipu
 - “ Sadrži procesor, memoriju, i ulaze/izlaze
- “ Tipično je **sugrađen** unutar nekih uređaja i kontrolize njihov rada
- “ Mikrokontroler je esto mali i jeftin

Što je mikrokontroler?

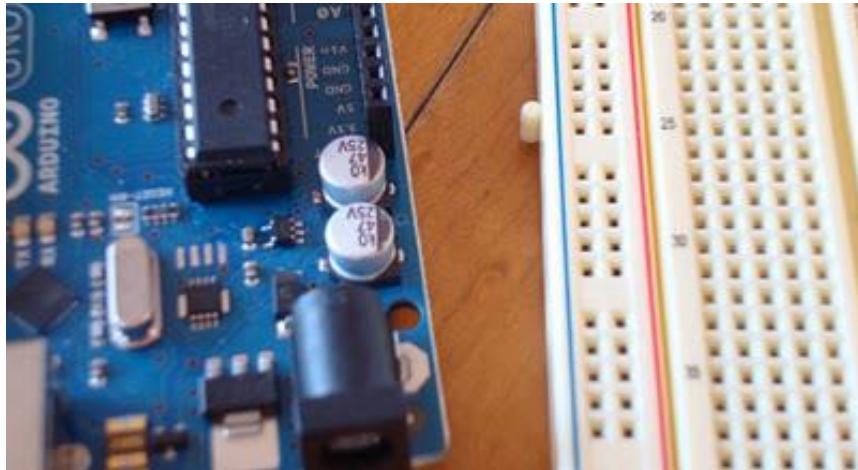

Tko je razlika između *Digital Input* i *Analog Input*?

Mikrokontroleri . definicija

- ” Programeri rade u virtuelnom svijetu.
- ” Uredaji rade u fizičkom svijetu.
- ” Kako povezati virtuelni i fizički svijet?
- ” Uvedite mikrokontroler.
- ” Mikrokontroler je u osnovi mali računar koji posjeduje programabilne ulaze i izlaze opštene namjene.
- ” Ulazi mogu biti upravljeni od strane fizičkog okruženja dok izlazi mogu upravljati fizičkim okruženjem.

Što je razvojna ploča?

” Štampana matična ploča dizajnirana da olakša rad sa mikrokontrolerom

- ” Razvojna ploča tipično uključuje:
 - ” napojno kolo;
 - ” programerski interfejs;
 - ” Lako dostupne ulazno/izlazne pinove.

Arduino – Zvanična definicija

- ” Uzeto sa zvaničnog web sajta (arduino.cc):
- . Arduino je open-source elektronska prototipna platforma zasnovana na fleksibilnom, jednostavnom za upotrebu, hardveru i softveru.
 - . Namijenjen je dizajnerima, hobistima, i svima drugima koji su zainteresovani za kreiranje interaktivnih objekata i okruženja.

Zašto Arduino?

- ” Bez obzira na razlog, Arduino platforma je postala de facto standard.
 - . Postoji puno realizovanih, dostupnih, projekta koji koriste arduino platformu.
- ” Teži ravnoteži između jednostavnosti upotrebe i korisnosti.
 - . Programske jezice se uglavnom vide kao glavna poteškoća.
 - . Arduino C je značajno uproštena verzija C++.
- ” Nije skup.

Tipovi Arduino-a

- „ Više različitih verzija
 - . Broj ulaznih/izlaznih kanala
 - . Oblik (gabariti)
 - . Procesorska snaga

„ Leonardo

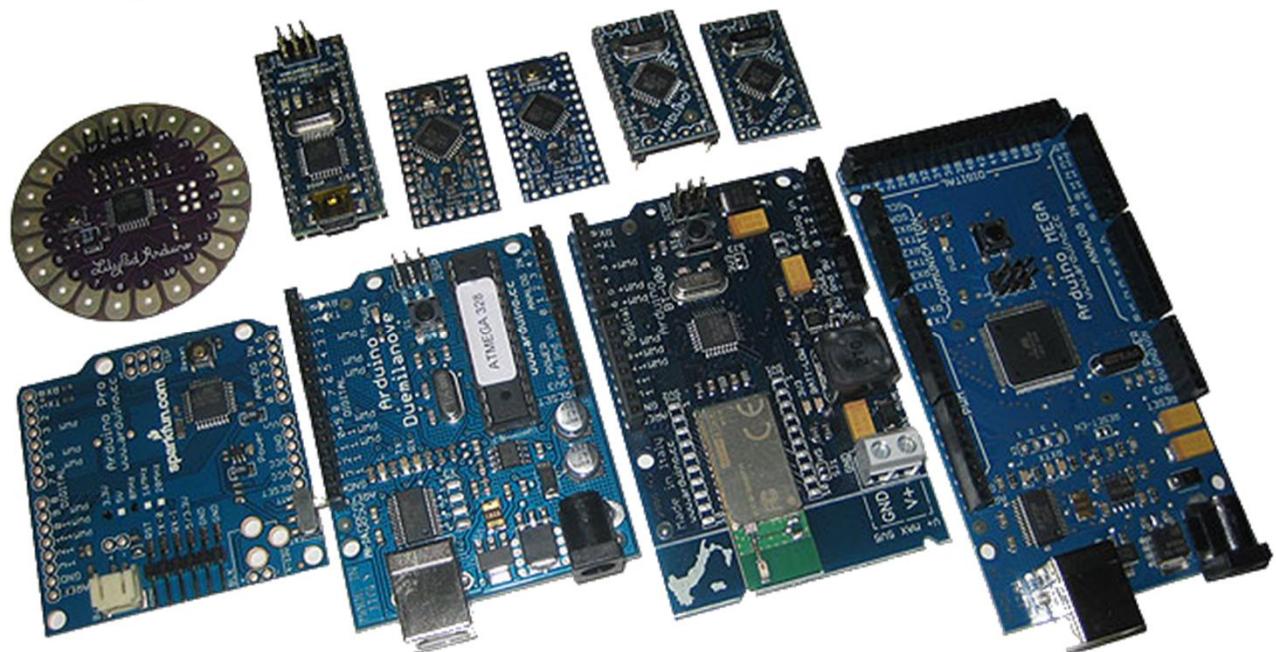
„ Due

„ Micro

„ LilyPad

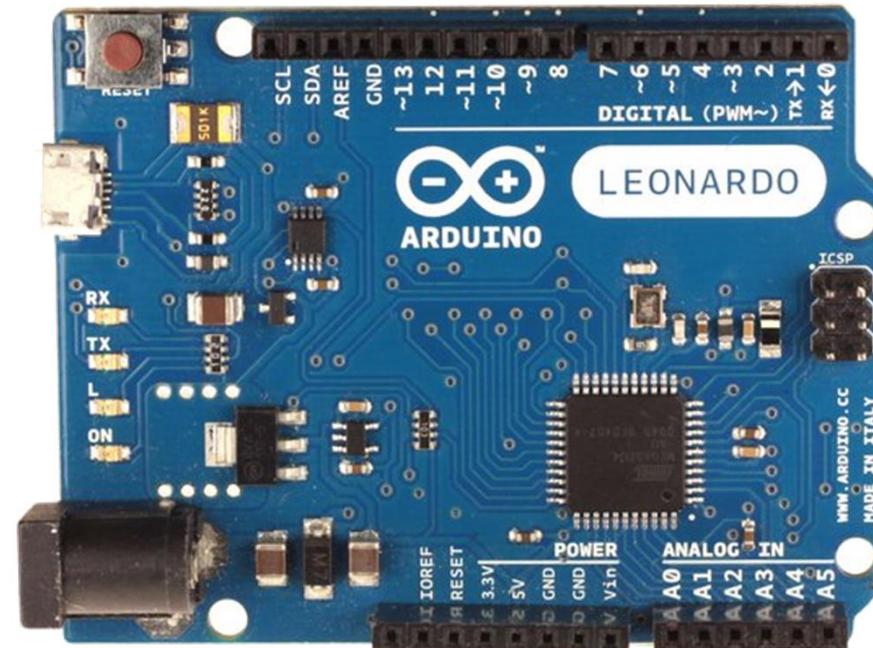
„ Esplora

„ Uno

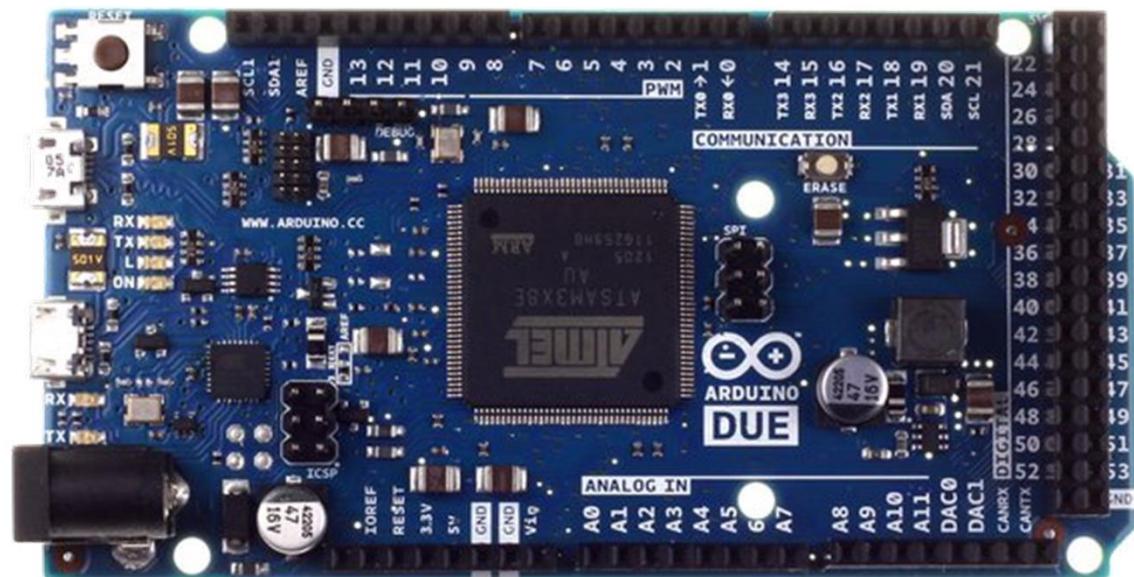
Leonardo

- ” U poređenju sa Uno, malo unapijedjen.
- ” Koristi ATmega32u4 mikrokontroler koji ima ugrađenu USB komunikaciju
 - Nema potrebe za dodatnim mikrokontrolerom
 - Može se prikazati PC-u kao miš ili tastatura

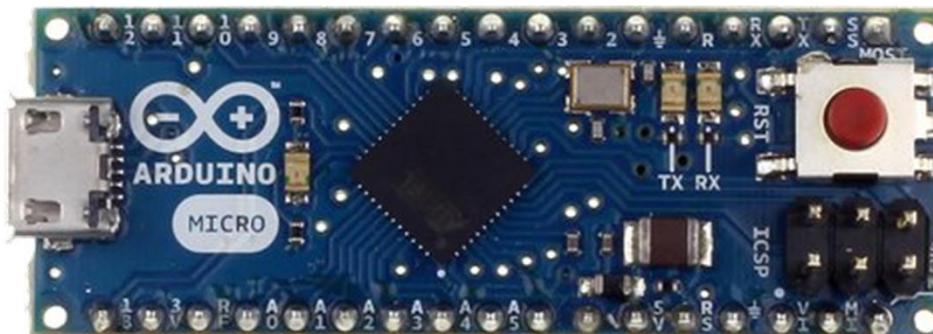
Due

- “ Mnogo brži procesor, mnogo više pinova
- “ Radi na 3.3 volta
- “ Izgledom sličan Mega

Micro

- ” Kad je veličina važna: Micro, Nano, Mini
- ” Uključuju sve funkcionalnosti Leonardo-a

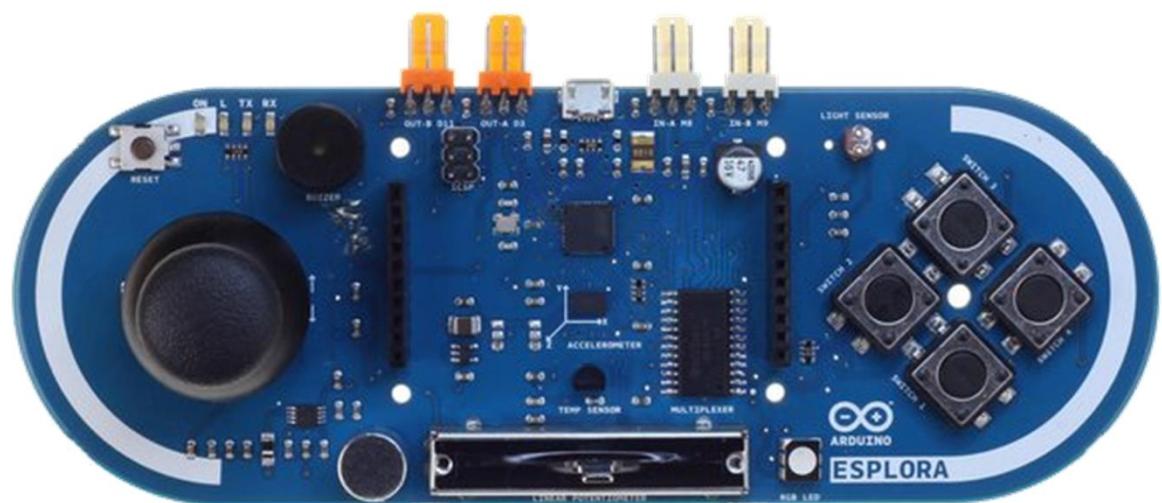
LilyPad

” LilyPad je pogodan za primjenu na odjeći.

Esplora

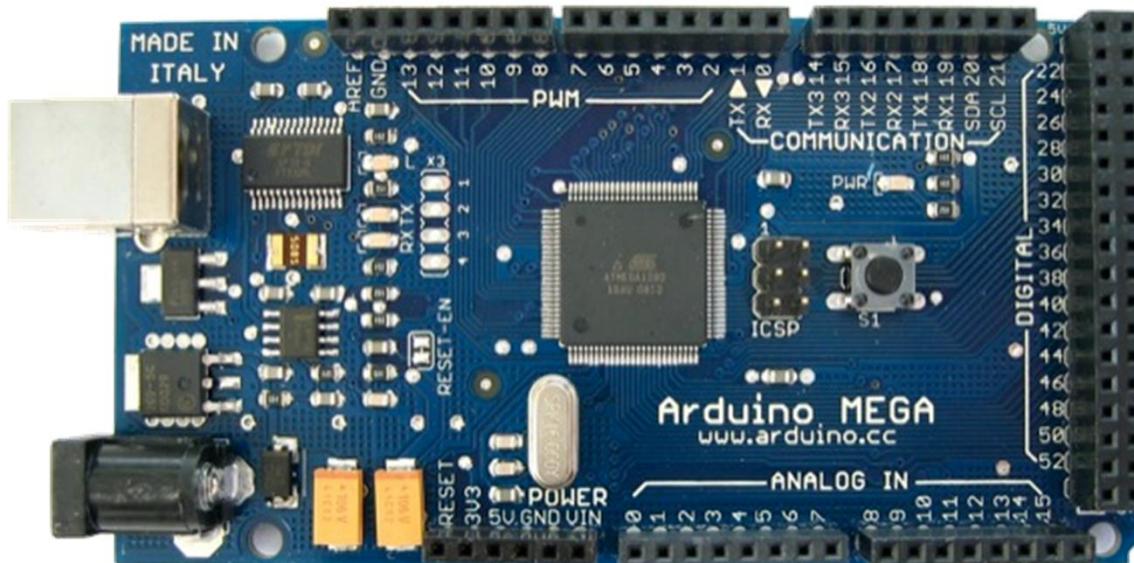
- “ Game controller
- “ Sadrži džojstik, četiri tastera, linearni poteciometar (klizač), mikrofon, svjetlosni senzor, senzor temperature, tro-osni akceleromatar.
- “ Nema standardi set IO pinova.

Mega

” U poređenju sa Uno, Mega:

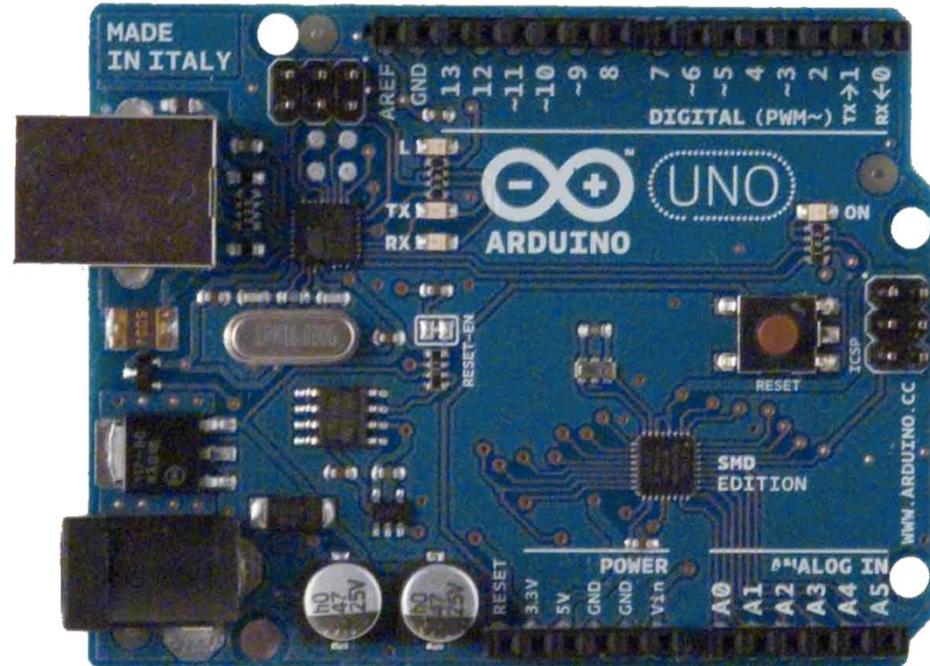
- Mnogo više komunikacionih pinova
- Više memorije

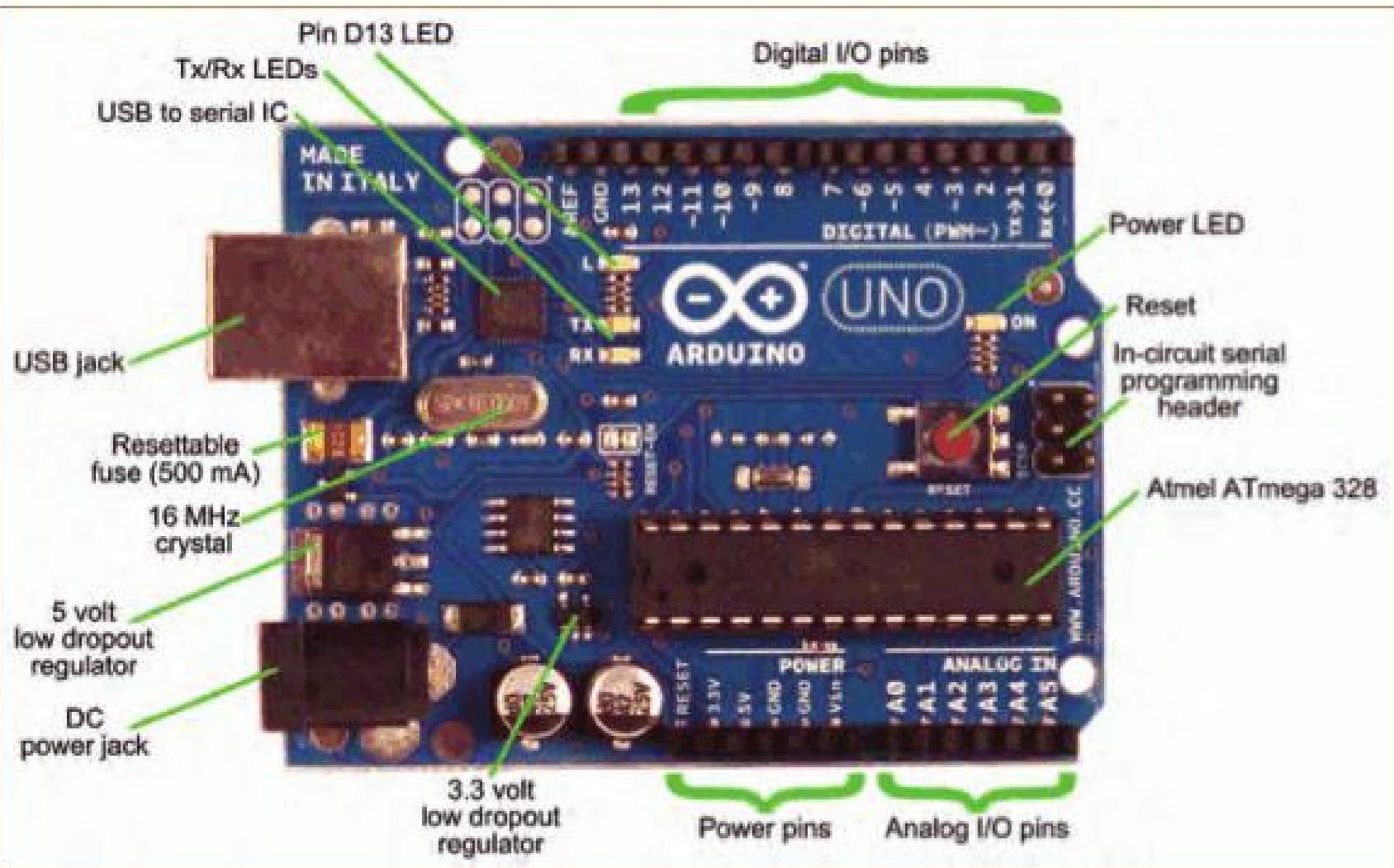
Arduino Uno

” Pinovi su grupisani u 3 grupe:

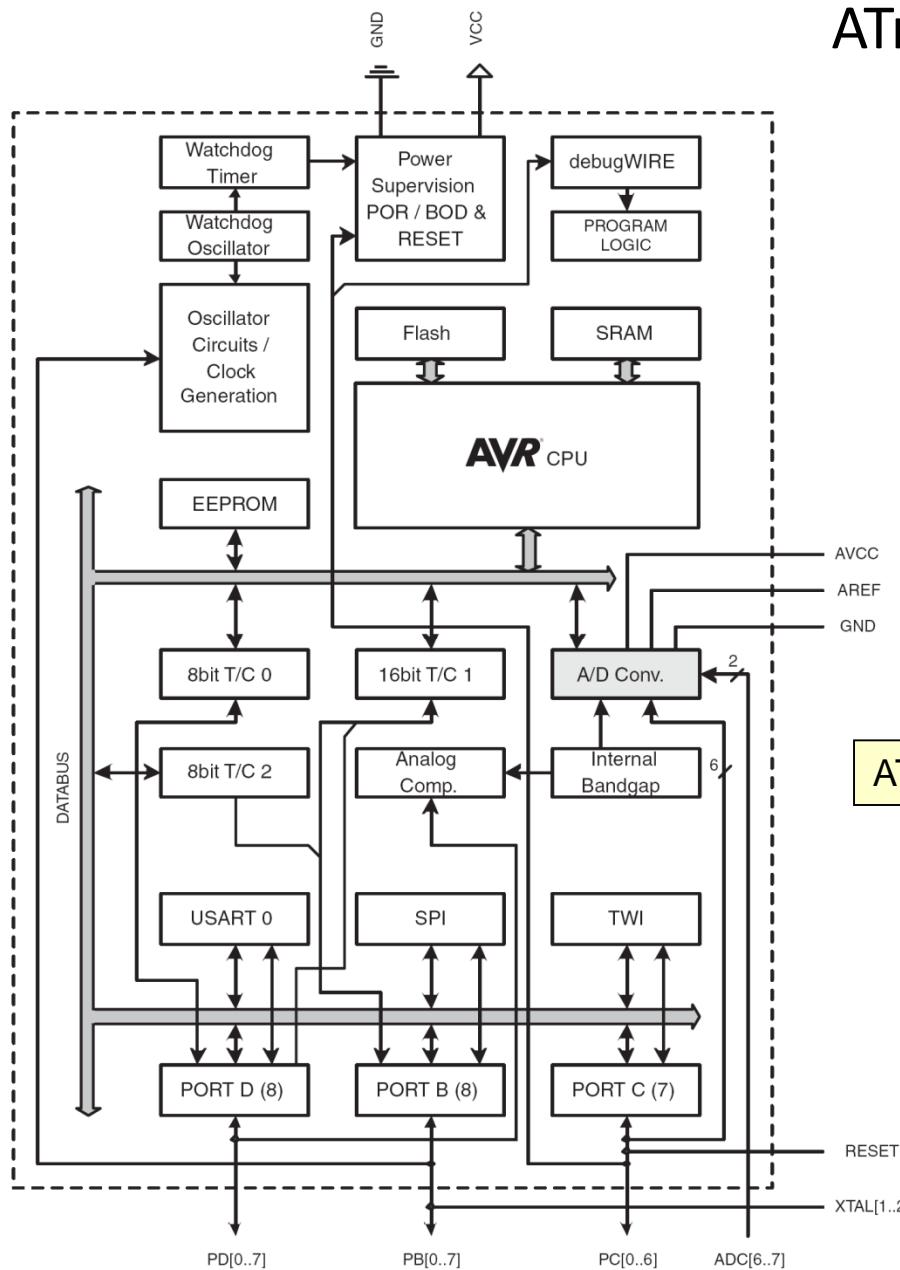
- . 14 digitalnih pinova
- . 6 analognih pinova
- . Napajanje
- . Pojavio se 2010

Arduino Uno razvojna ploča

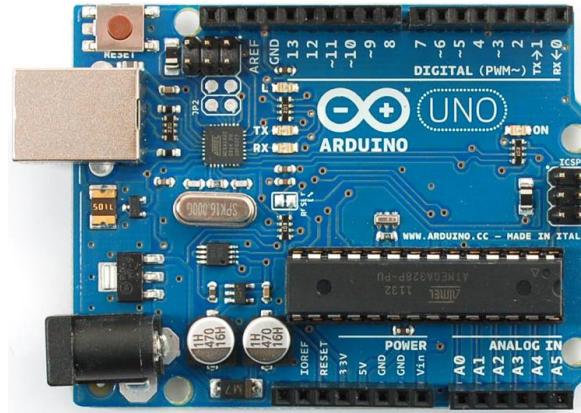

ATmega328 unutrašnja archiectura

(PCINT14/RESET)	PC6	1	28	□ PC5 (ADC5/SCL/PCINT13)
(PCINT16/RXD)	PD0	2	27	□ PC4 (ADC4/SDA/PCINT12)
(PCINT17/TXD)	PD1	3	26	□ PC3 (ADC3/PCINT11)
(PCINT18/INT0)	PD2	4	25	□ PC2 (ADC2/PCINT10)
(PCINT19/OC2B/INT1)	PD3	5	24	□ PC1 (ADC1/PCINT9)
(PCINT20/XCK/T0)	PD4	6	23	□ PC0 (ADC0/PCINT8)
VCC		7	22	□ GND
GND		8	21	□ AREF
PCINT6/XTAL1/TOSC1)	PB6	9	20	□ AVCC
PCINT7/XTAL2/TOSC2)	PB7	10	19	□ PB5 (SCK/PCINT5)
(PCINT21/OC0B/T1)	PD5	11	18	□ PB4 (MISO/PCINT4)
(PCINT22/OC0A/AIN0)	PD6	12	17	□ PB3 (MOSI/OC2A/PCINT3)
(PCINT23/AIN1)	PD7	13	16	□ PB2 (SS/OC1B/PCINT2)
(PCINT0/CLKO/ICP1)	PB0	14	15	□ PB1 (OC1A/PCINT1)

ATmega328 data sheet pp. 2, 5

ATmega328 karakteristike

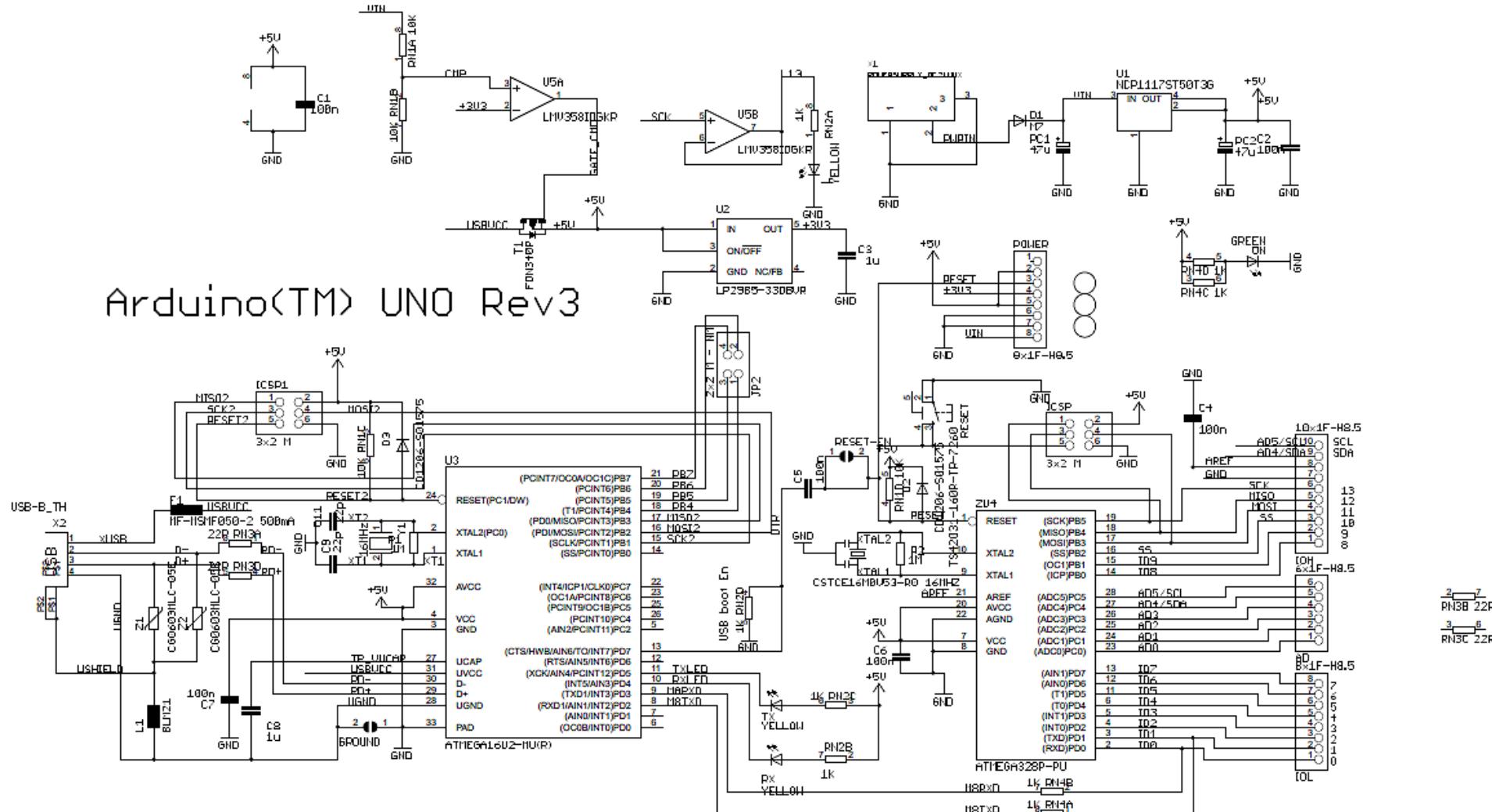
Features

- High Performance, Low Power AVR® 8-Bit Microcontroller
- Advanced RISC Architecture
 - 131 Powerful Instructions – Most Single Clock Cycle Execution
 - 32 x 8 General Purpose Working Registers
 - Fully Static Operation
 - Up to 20 MIPS Throughput at 20 MHz
 - On-chip 2-cycle Multiplier
- High Endurance Non-volatile Memory Segments
 - 4/8/16/32K Bytes of In-System Self-Programmable Flash program memory
 - 256/512/1K Bytes EEPROM
 - 512/1K/1K/2K Bytes Internal SRAM
 - Write/Erase Cycles: 10,000 Flash/100,000 EEPROM
 - Data retention: 20 years at 85°C/100 years at 25°C⁽¹⁾
 - Optional Boot Code Section with Independent Lock Bits
 - In-System Programming by On-chip Boot Program
 - True Read-While-Write Operation
 - Programming Lock for Software Security
 - Peripheral Features
 - Two 8-bit Timer/Counters with Separate Prescaler and Compare Mode
 - One 16-bit Timer/Counter with Separate Prescaler, Compare Mode, and Capture Mode
 - Real Time Counter with Separate Oscillator
 - Six PWM Channels
 - 8-channel 10-bit ADC in TQFP and QFN/MLF package
 - Temperature Measurement
 - 6-channel 10-bit ADC in PDIP Package
 - Temperature Measurement
 - Programmable Serial USART
 - Master/Slave SPI Serial Interface
 - Byte-oriented 2-wire Serial Interface (Philips I²C compatible)
 - Programmable Watchdog Timer with Separate On-chip Oscillator
 - On-chip Analog Comparator
 - Interrupt and Wake-up on Pin Change
- Special Microcontroller Features
 - Power-on Reset and Programmable Brown-out Detection
 - Internal Calibrated Oscillator
 - External and Internal Interrupt Sources
 - Six Sleep Modes: Idle, ADC Noise Reduction, Power-save, Power-down, Standby, and Extended Standby
- I/O and Packages
 - 23 Programmable I/O Lines
 - 28-pin PDIP, 32-lead TQFP, 28-pad QFN/MLF and 32-pad QFN/MLF
- Operating Voltage:
 - 1.8 - 5.5V
- Temperature Range:
 - -40°C to 85°C
- Speed Grade:
 - 0 - 4 MHz@1.8 - 5.5V, 0 - 10 MHz@2.7 - 5.5V, 0 - 20 MHz @ 4.5 - 5.5V
- Power Consumption at 1 MHz, 1.8V, 25°C
 - Active Mode: 0.2 mA
 - Power-down Mode: 0.1 µA
 - Power-save Mode: 0.75 µA (Including 32 kHz RTC)

ATmega328 data sheet p. 1

http://www.atmel.com/Images/Atmel-8271-8-bit-AVR-Microcontroller-ATmega48A-48PA-88A-88PA-168A-168PA-328-328P_datasheet.pdf

Arduino Uno – električna šema

ATmega328 Microcontroller

Naziv pina	Broj pina	
(PCINT14/RESET) PC6	1	28
(PCINT16/RXD) PD0	2	27
(PCINT17/TXD) PD1	3	26
(PCINT18/INT0) PD2	4	25
(PCINT19/OC2B/INT1) PD3	5	24
(PCINT20/XCK/T0) PD4	6	23
VCC	7	22
GND	8	21
(PCINT6/XTAL1/TOSC1) PB6	9	20
(PCINT7/XTAL2/TOSC2) PB7	10	19
(PCINT21/OC0B/T1) PD5	11	18
(PCINT22/OC0A/AIN0) PD6	12	17
(PCINT23/AIN1) PD7	13	16
(PCINT0/CLKO/ICP1) PB0	14	15
		PC5 (ADC5/SCL/PCINT13)
		PC4 (ADC4/SDA/PCINT12)
		PC3 (ADC3/PCINT11)
		PC2 (ADC2/PCINT10)
		PC1 (ADC1/PCINT9)
		PC0 (ADC0/PCINT8)
		GND
		AREF
		AVCC
		PB5 (SCK/PCINT5)
		PB4 (MISO/PCINT4)
		PB3 (MOSI/OC2A/PCINT3)
		PB2 (SS/OC1B/PCINT2)
		PB1 (OC1A/PCINT1)

Absolutni maximumi

28.1 Absolute Maximum Ratings*

*NOTICE:

Stresses beyond those listed under "Absolute Maximum Ratings" may cause permanent damage to the device. This is a stress rating only and functional operation of the device at these or other conditions beyond those indicated in the operational sections of this specification is not implied. Exposure to absolute maximum rating conditions for extended periods may affect device reliability.

Operating Temperature	-55°C to +125°C
Storage Temperature	-65°C to +150°C
Voltage on any Pin except <u>RESET</u> with respect to Ground	-0.5V to $V_{CC}+0.5V$
Voltage on <u>RESET</u> with respect to Ground.....	-0.5V to +13.0V
Maximum Operating Voltage	6.0V
DC Current per I/O Pin	40.0 mA
DC Current V_{CC} and GND Pins.....	200.0 mA

Microcontrolerski portovi i pinovi

- Priklučci kroz koje mikrokontroler opšti sa spoljašnjom sredinom

- Pr. PORTB

- Pinovi PB0 – PB7

- Ne moraju biti susjedni
 - Često bi-direcioni

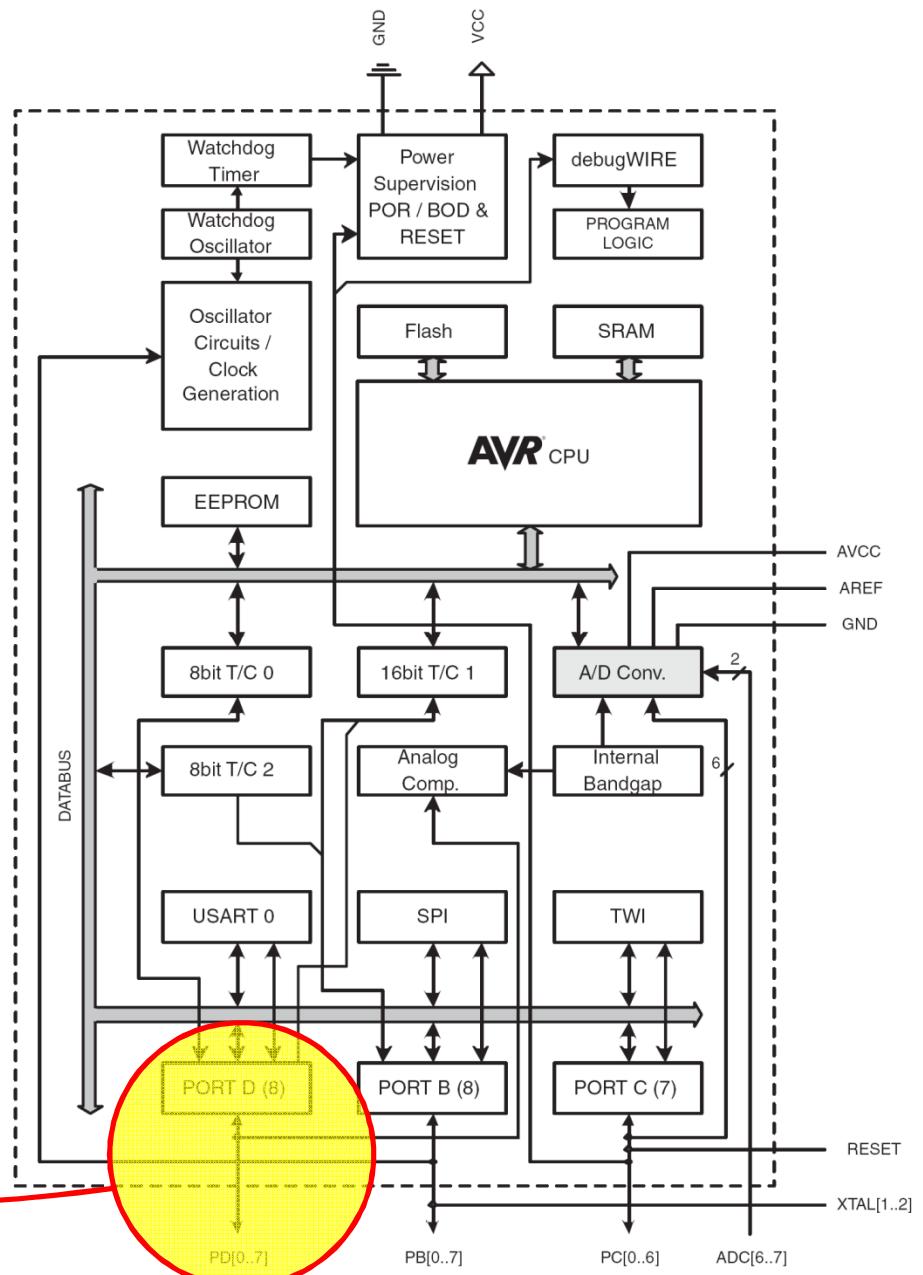
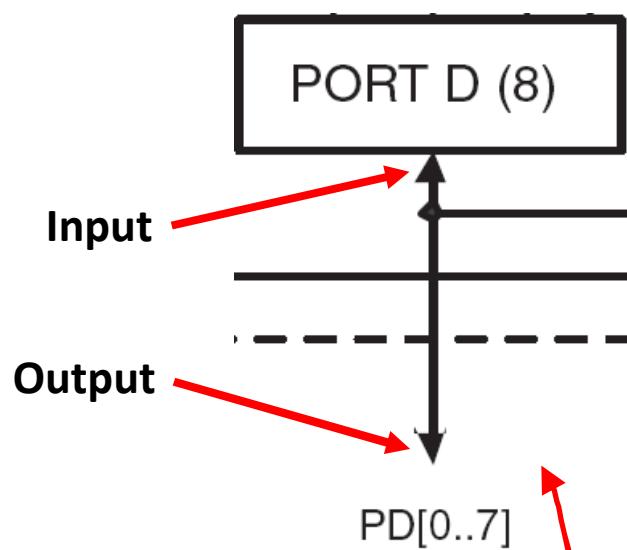
PB6	9	20	AVC
PB7	10	19	PB5
PD5	11	18	PB4
PD6	12	17	PB3
PD7	13	16	PB2
PB0	14	15	PB1

Port Pin – Usmjeranje podataka

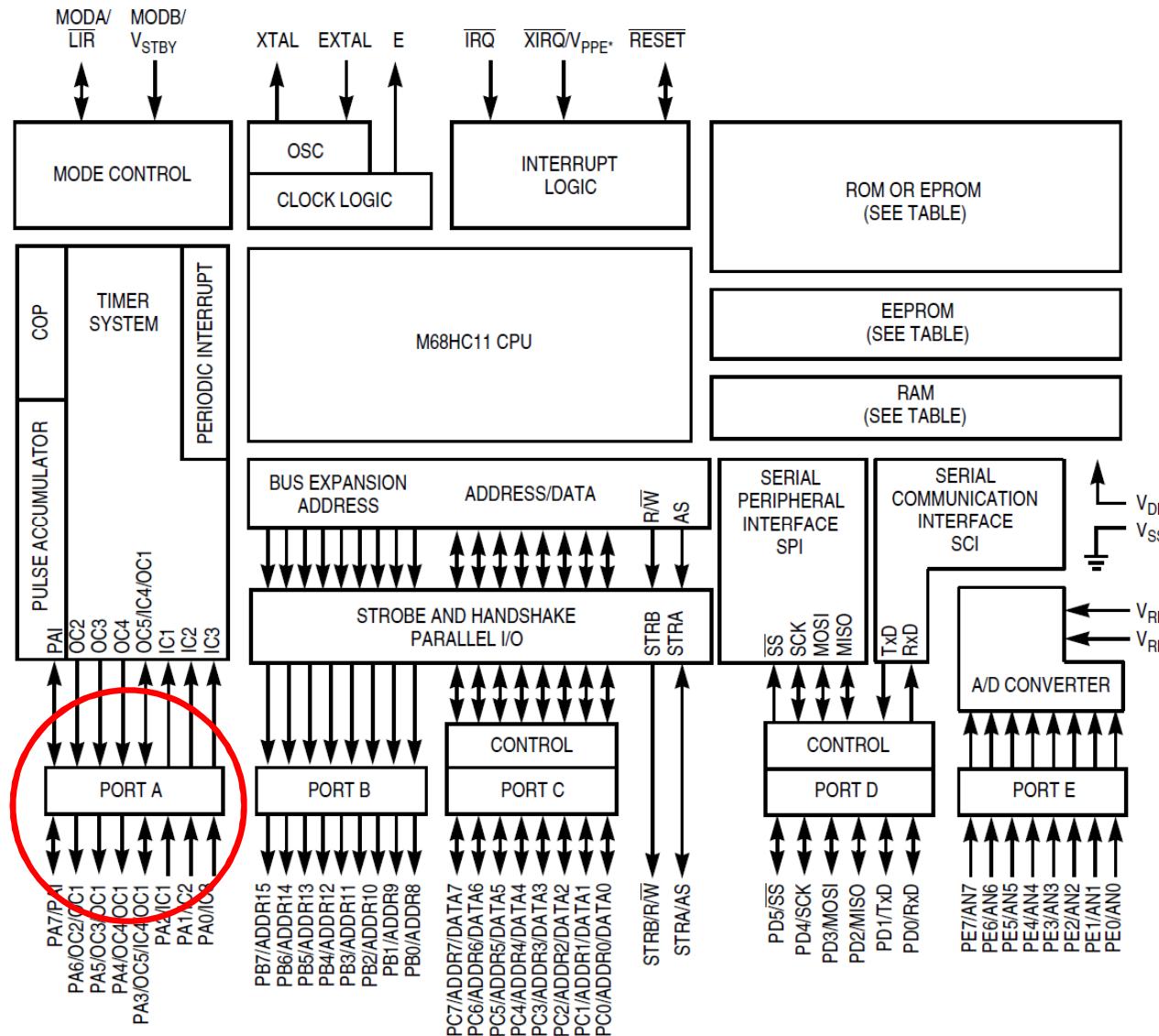
- ” Ulaz
 - . Kada se želi uzeti informacija iz spoljašnjeg svijeta (senzori) **u** MCU
- ” Output
 - . Kada se želi izmijeniti stanje nečega **izvan** MCU (uključiti ili isključiti motor, itd.)
- ” Po uključenju napajanja svi pinovi su ulazni.
- ” Program može mijenjati usmjerenja podataka za svaki pin u svakom trenutku.

ATmega328

Blok diagram

M68HC11 microkontroler

Postavljenje smjera toka podatka za pin

” Arduino

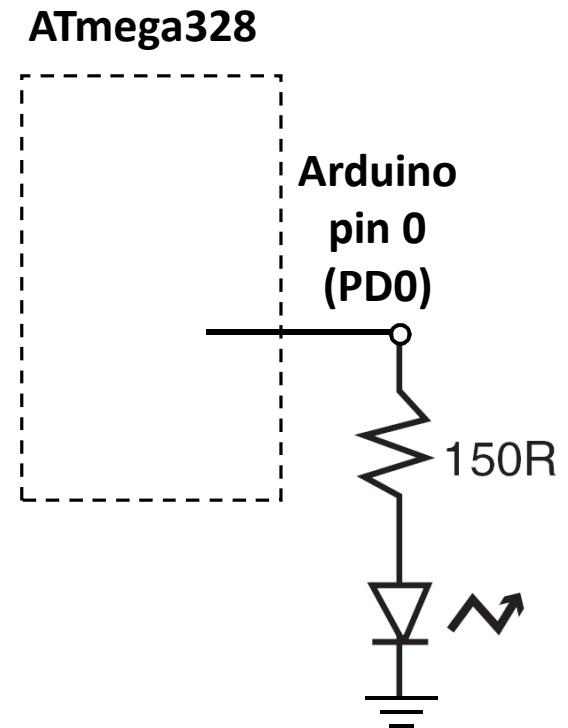
- . `pinMode(pin_no., dir)`
 - ” Pr. postaviti Arduino pin 3 (PD3) kao izlazni
 - . `pinMode(3, OUTPUT);`
 - . Napomena: jedan pin u jednom trenutku
 - ” Predpostavimo da se želi postaviti pinove 3, 5, i 7 (PD3, PD5, i PD7) kao izlazne?
 - ” Postoji li način da se oni postave istovremeno?
 - . Da! Kako, slijedi kasnije...

Napon na pinu

- ” Mikrokontroleri su u osnovi ***digitalni*** uređaji.
Za digitalne ulazno/izlazne (IO) pinove:
 - . Informacija je ‘kodirana’ u dva diskretna stanja:
 - ” HIGH or LOW (logic: 1 or 0)
 - ” Naponi
 - . TTL
 - » 5 V (za HIGH)
 - » 0 V (za LOW)
 - . 3.3 V CMOS
 - » 3.3 V (za HIGH)
 - » 0 V (za LOW)

Pin upotrijebljen kao izlazni

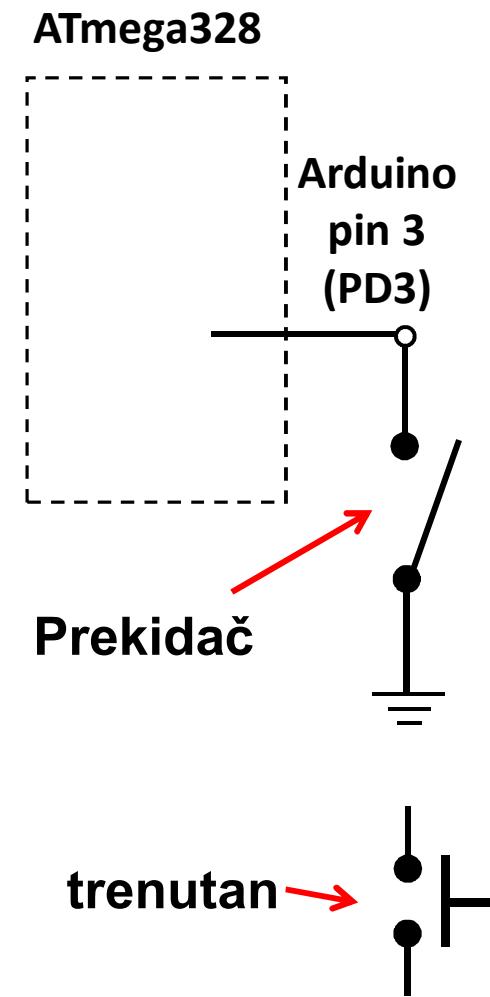
- ” Uključiti LED, koja je povezana na Arduino pin 0 (PD0) (otpornik!)
 - . Koji tok podataka treba biti za pin 0 (PD0)?
 - ” `pinMode(____, ____);`
 - . Uključenje LED
 - ” `digitalWrite(0, HIGH);`
 - . Isključenje LED
 - ” `digitalWrite(0, LOW);`

Pin kao ulazni + Pull-up otpornik

” Prekidač kao senzor

- Pr. Senzor pojasa za sjedište u autu
- Detekcija ***stanja prekidača***
 - ” Koji tok podataka treba biti za Arduino pin 3 (PD3)?
 - ” **pinMode (____, ____);**
 - ” Koji će biti napon na PD3 kada je prekidač zatvoren?
 - ” Koji će biti napon na PD3 kada je prekidač otvoren?
 - . Neodređeno!

Pin kao ulazni + Pull-up otpornik

” Prekidač kao senzor, nastavak.

- Učinimo napon na pinu poznatim uključenjem pull-up otpornika za PD3

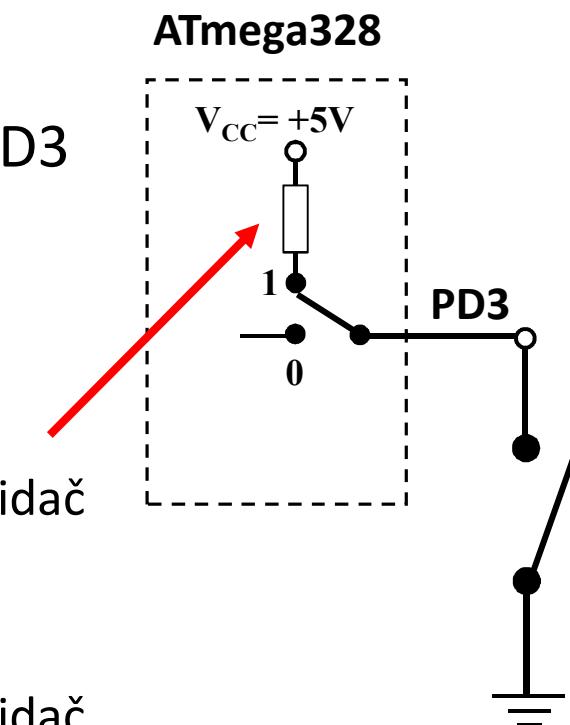
” Neka je PD3 ulazni port:

- . `digitalWrite(3, HIGH);`
uključenje “pull-up” otpornika
- . `pinMode(3, INPUT_PULLUP);`

” Koji će napon biti na PD3 kada je prekidač otvoren?

- . V_{CC}

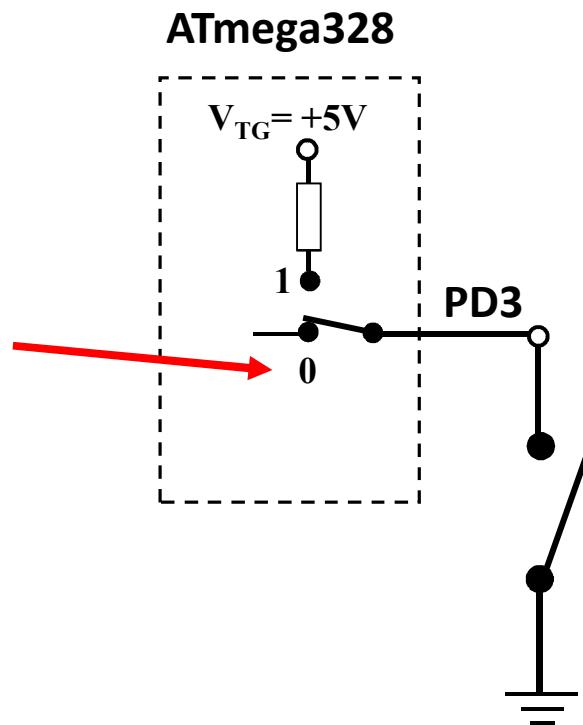
” Koji će napon biti na PD3 kada je prekidač zatvoren?

Pin kao ulazni + Pull-up otpornik

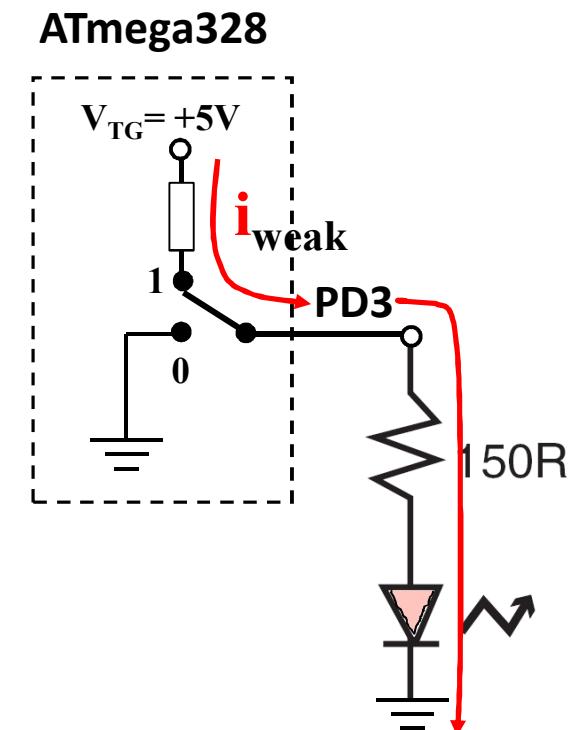
- “ Prekidač kao senzor, nastavak.
 - . Za isključenje pull-up otpornika
 - ” Neka je PD3 ulazni port:

```
digitalWrite(3,LOW);  
Isključuje "pull-up" otpornik
```


Pin kao ulazni + Pull-up otpornik

- ” Mogućnost ‘slabog pogona’ kada je pull-up otpornik uključen
 - . Pin koji je postavljen kao ulazni sa uključenim pull-up otpornikom može dati malu struju.
 - ” Zapamtiti ovo!

HIDEN

I što?

- ” Pitanje od prije:
 - . Postoji li način da se tok podataka postavi za više pinova istovremeno?
- ” Sav rad na MCU dešava se kroz *registre* (posebne memorijske lokacije)
 - . Registri na Atmega328 su dužine 8-bit-a
- ” Data direction register (DDRx) upravlja tokom podataka za pinove u PORTx

Bit	7	6	5	4	3	2	1	0	
0x04 (0x24)	DDB7	DDB6	DDB5	DDB4	DDB3	DDB2	DDB1	DDB0	DDRB
Read/Write	R/W								
Initial Value	0	0	0	0	0	0	0	0	

Data Direction Register

- ” Ako je bit nula -> pin će biti ulazni
 - . Postavljenje bit na nulu == ‘**čišćenje bita**’ (‘clearing the bit’)
- ” Ako je bit jedan -> pin će biti izlazni
 - . Postavljenje bit na jedinicu == ‘**postavljanje bita**’ (‘setting the bit’)
- ” Za istovremenu promjenu toka podataka za više pinova koji pripadaju portu PORTx:
 1. Određivanje koje bitove treba postaviti a koje očistiti u registru DDRx.
 2. Upisati binarni (hex) broj u DDRx.

ATmega328 registri za rad sa portovima

- ” Vidjeti ATmega328 data sheet, pp. 76-94
- ” Za digitalne IO, važni registri su:
 - . DDRx
 - ” Data Direction bit u DDRx registru (read/write)
 - . PORTx
 - ” PORTx data register (read/write)
 - . PINx
 - ” PINx register (read only)

PORPin register detailji

ATmega328 datasheet, pp. 76-94

Figure 13-2. General Digital I/O⁽¹⁾

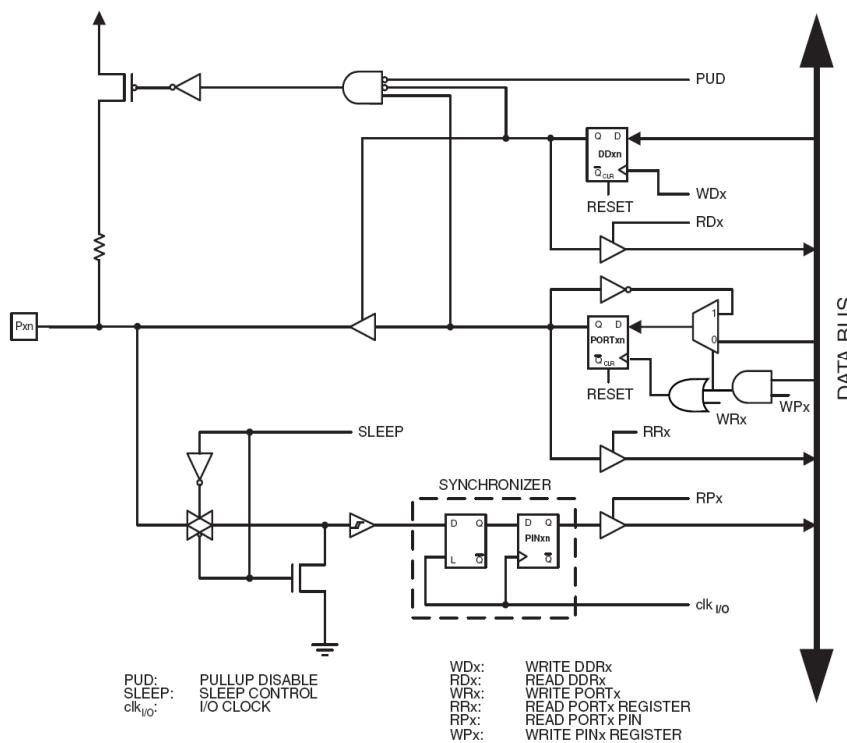
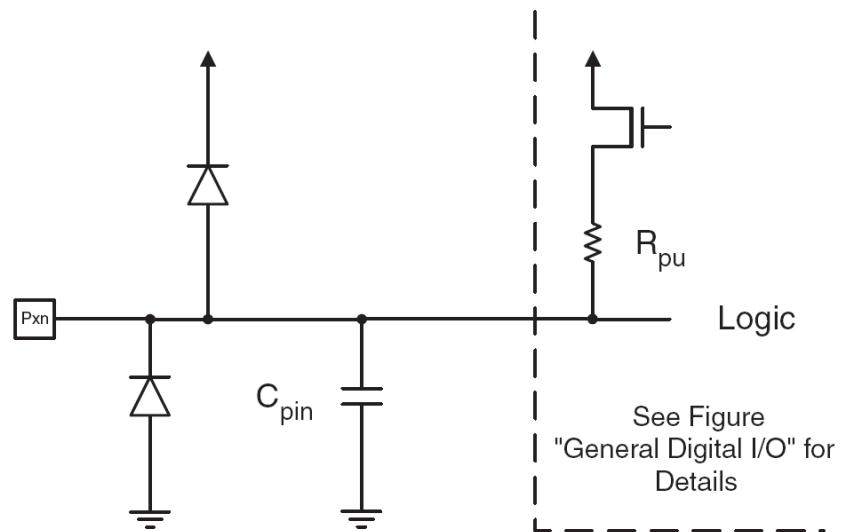

Figure 13-1. I/O Pin Equivalent Schematic

PORTD – The Port D Data Register

Bit	7	6	5	4	3	2	1	0	
0x0B (0x2B)	PORTD7	PORTD6	PORTD5	PORTD4	PORTD3	PORTD2	PORTD1	PORTD0	PORTD
Read/Write	R/W								
Initial Value	0	0	0	0	0	0	0	0	

DDRD – The Port D Data Direction Register

Bit	7	6	5	4	3	2	1	0	
0x0A (0x2A)	DDRD7	DDRD6	DDRD5	DDRD4	DDRD3	DDRD2	DDRD1	DDRD0	DDRD
Read/Write	R/W								
Initial Value	0	0	0	0	0	0	0	0	

PIND – The Port D Input Pins Address

Bit	7	6	5	4	3	2	1	0	
0x09 (0x29)	PIND7	PIND6	PIND5	PIND4	PIND3	PIND2	PIND1	PIND0	PIND
Read/Write	R	R	R	R	R	R	R	R	
Initial Value	N/A								

[Jump to bits](#)

Primjer 1

- Postaviti Arduino pinove 3, 5, i 7 (PD3, PD5, PD7) kao izlazne

„Arduino pristup

```
pinMode(3, OUTPUT);  
pinMode(5, OUTPUT);  
pinMode(7, OUTPUT);
```

Ili ako je upotrijebljena me106.h:

```
pinMode(PIN_D3, OUTPUT);  
pinMode(PIN_D5, OUTPUT);  
pinMode(PIN_D7, OUTPUT);
```

„Alternativni pristup

DDRD = 0b10101000;

ili

DDRD = 0xA8;

ili

DDRD |= 1<<PD7 | 1<<PD5 | 1<<PD3;

Primjer 2

- Postaviti Arduino pinove 0 i 1 (PD0 i PD1) kao ulazne, i uključiti pull-up otpornike

„Arduino pristup

```
pinMode(0, INPUT);
pinMode(1, INPUT);
digitalWrite(0, HIGH);
digitalWrite(1, HIGH);
```

Ili ako je upotrijebljena me106.h:

```
pinMode(PIN_D0, INPUT);
pinMode(PIN_D1, INPUT);
digitalWrite(PIN_D0, HIGH);
digitalWrite(PIN_D1, HIGH);
```

„Alternativni pristup

```
DDRD = 0; // all PORTD pins inputs
PORTD = 0b00000011;
ili
PORTD = 0x03;
```

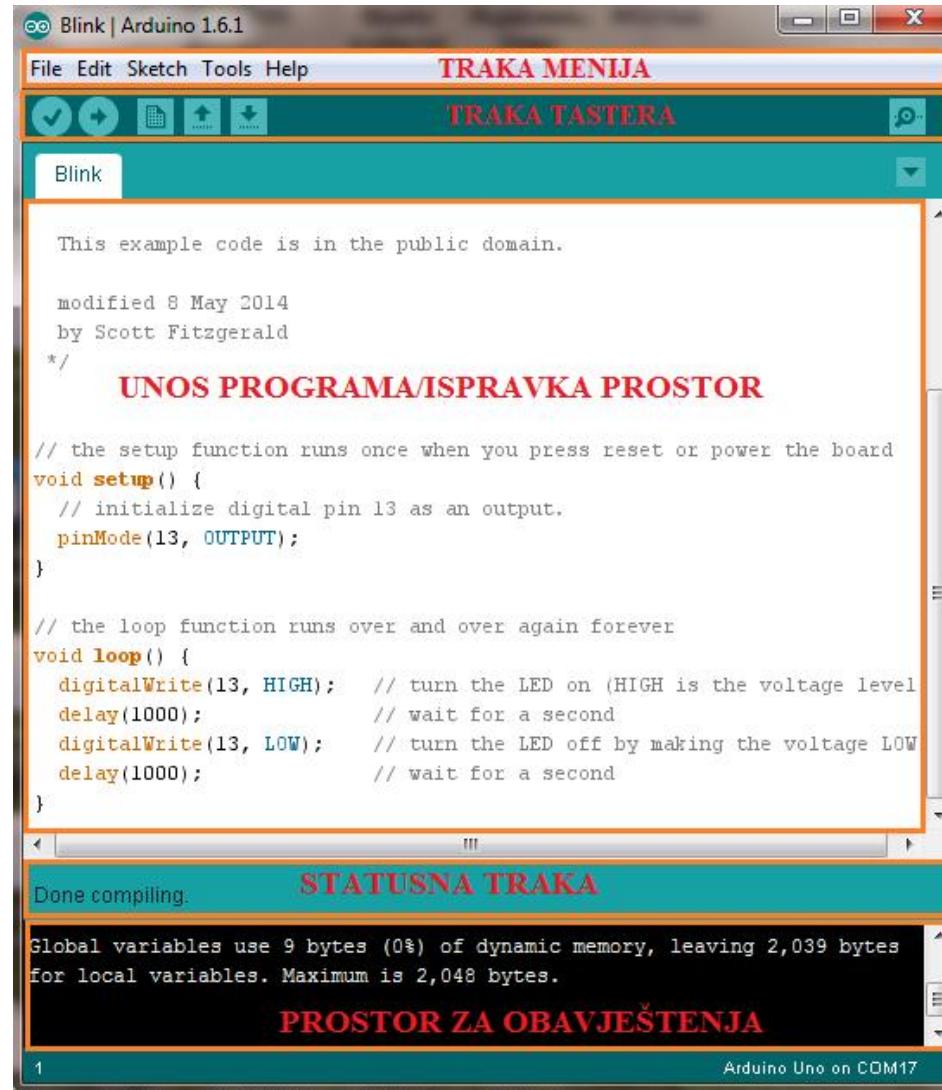
Ili još bolje:

```
DDRD &= ~(1<<PD1 | 1<<PD0);
PORTD |= (1<<PD1 | 1<<PD0);
```

Kako startovati?

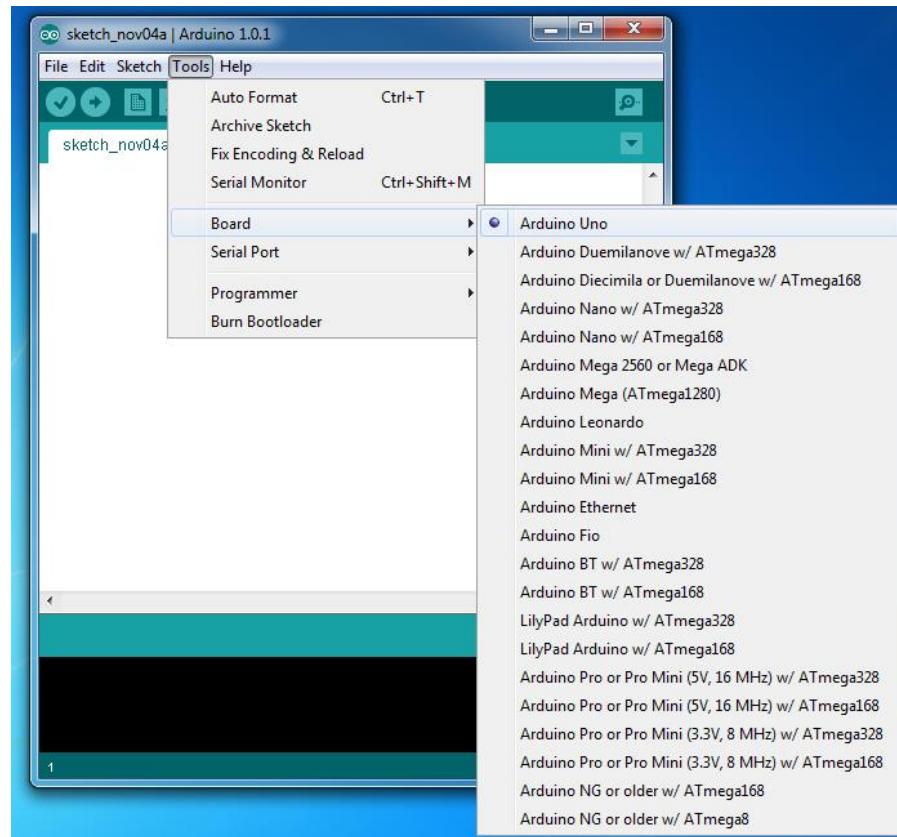
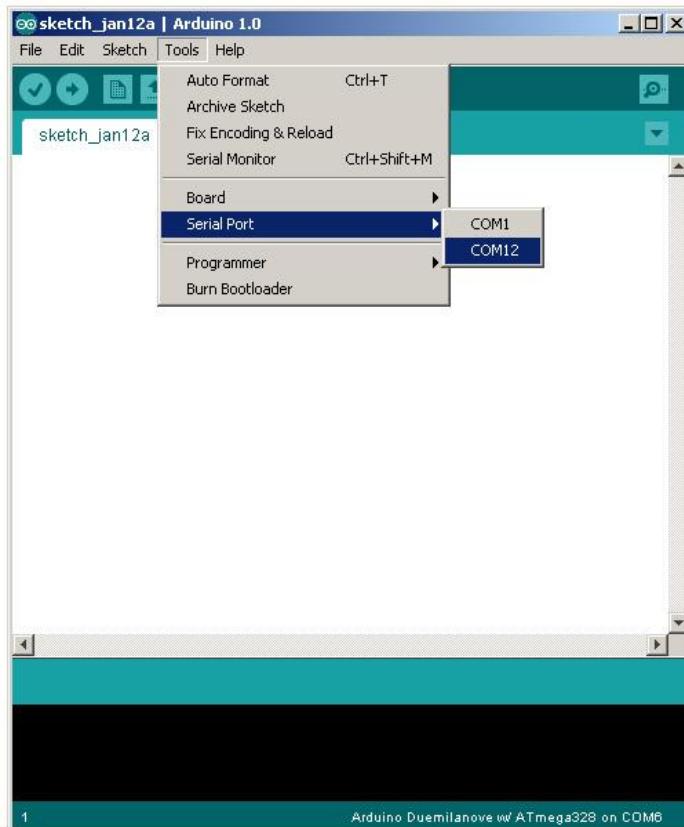
- ” Posjetite: <http://arduino.cc/en/Guide/HomePage>
 1. Preuzmite & instalirajte Arduino environment (IDE)
 2. Povezite ploču sa računarom pomoću USB kabla
 3. Ako je potrebno, instalirajte dodatne drajvere
 4. Pokrenite Arduino IDE
 5. Selektujte razvojnu ploču
 6. Selektujte serijski port
 7. Otvorite blink primjer
 8. Upišite program u razvojnu ploču
 - ...
 9. Pisanje vlastitog programa
 10. Nerviranje/Debagiranje/Primoravanje da radi
 11. Oduševljenje i neposredno započinjanje novog projekta
 12. (spavanje je za slabiće)

Arduino IDE

Pogledajte: <http://arduino.cc/en/Guide/Environment> za više informacija

Odaberite serijski port i ploču

Arduino oprema

[Keyes RFID Learning Module Set for Arduino](#)

Razvoj Arduino programa

- ” Zasnovan na C++ bez 80% komandi.
- ” Pregršt novih komandi.
- ” Programi se nazivaju 'sketches' (skečevi, skice) .
- ” Skečevi obevezno sadrže dvije funkcije:
 - . void setup()
 - . void loop()
- ” setup() se pokreće prvi i samo jedanput.
- ” loop() se pokreće neprestano, dok se ne isključi napajanje ili se ne učita novi skeč.

Arduino C

- ” Arduino skečevi uglavnom upravljuju pinovima na arduino ploči.
- ” Arduino skečevi su uvijek petlja.
 - . void loop() {} je isto što i while(1) { }

Arduino tajming

“ delay (*ms*)

- . Pauza nekoliko millisekundi

“ delayMicroseconds (*us*)

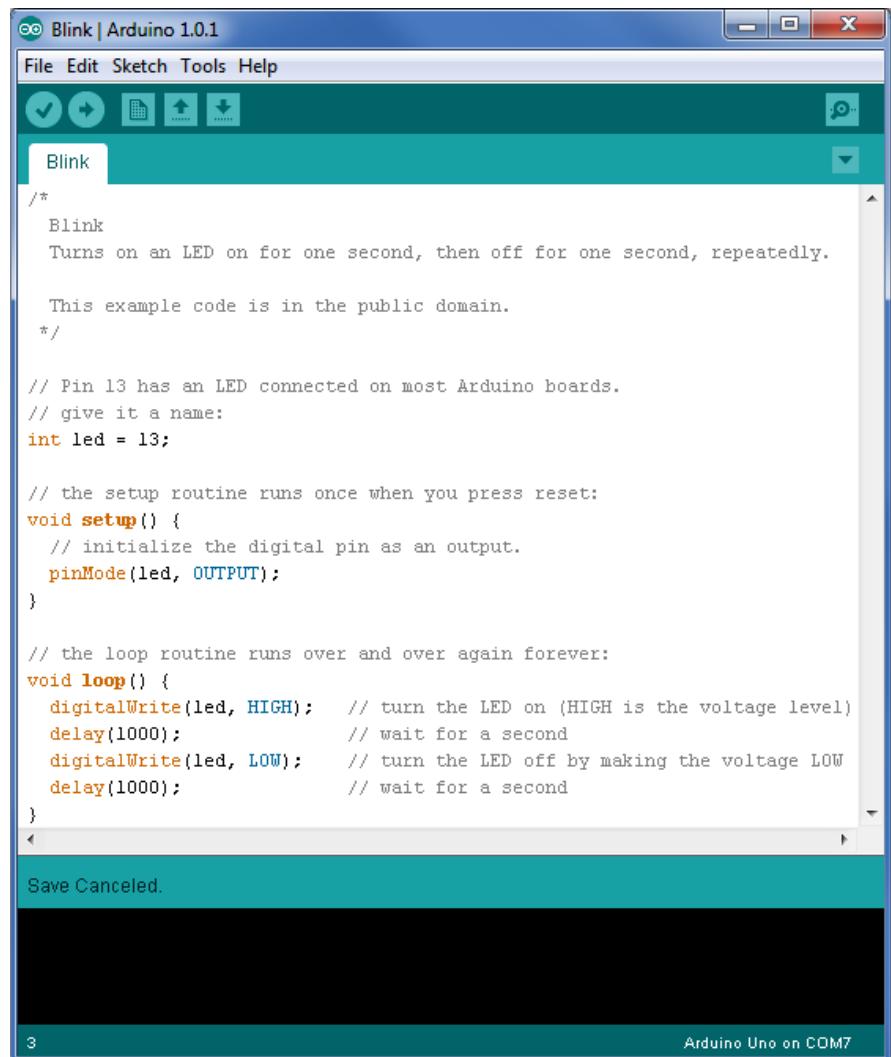
- . Pauza nekoliko mikrosekundi

“ Više komandi:

arduino.cc/en/Reference/HomePage

Osobine kompjajlera

- „ Brojni jednostavni skečevi su uključeni u kompjajler
- „ Nalaze se pod opcijom File, Examples
- „ Kada je skeč napisan, može se upisati u programsku memoriju mikrokontrolera na Arduino štampanoj ploči kroz opcije File, Upload, ili pritiskom na <Ctrl> U

The screenshot shows the Arduino IDE interface with the title bar "Blink | Arduino 1.0.1". The menu bar includes File, Edit, Sketch, Tools, and Help. The toolbar has icons for Save, Undo, Redo, Open, New, and Upload. The sketch name "Blink" is selected in the dropdown menu. The code editor contains the following C++ code for the Blink sketch:

```
/*
Blink
Turns on an LED on for one second, then off for one second, repeatedly.

This example code is in the public domain.
*/

// Pin 13 has an LED connected on most Arduino boards.
// give it a name:
int led = 13;

// the setup routine runs once when you press reset:
void setup() {
  // initialize the digital pin as an output.
  pinMode(led, OUTPUT);
}

// the loop routine runs over and over again forever:
void loop() {
  digitalWrite(led, HIGH);      // turn the LED on (HIGH is the voltage level)
  delay(1000);                // wait for a second
  digitalWrite(led, LOW);       // turn the LED off by making the voltage LOW
  delay(1000);                // wait for a second
}
```

The status bar at the bottom shows "Save Canceled." and "Arduino Uno on COM7".

Arduino C je izveden iz C++

- Ovaj program radi treperenje LED na pinu 13

„avr-libc

```
#include <avr/io.h>
#include <util/delay.h>

int main(void) {
    while (1) {
        PORTB = 0x20;
        _delay_ms(1000);
        PORTB = 0x00;
        _delay_ms(1000);
    }
    return 1;
}
```

„Arduino C

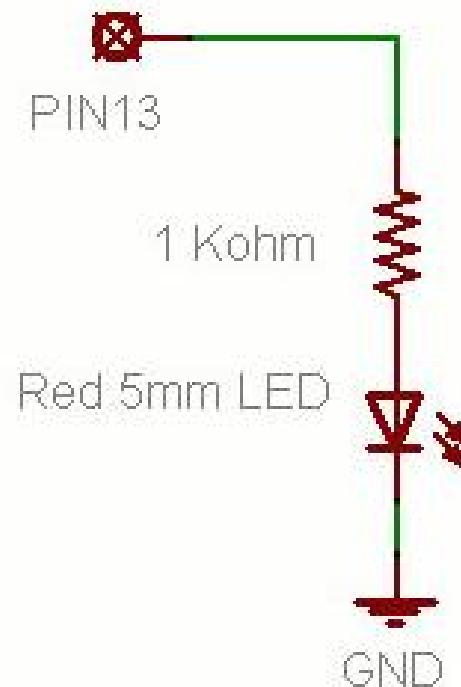
```
void setup() {
    pinMode(13, OUTPUT);
}

void loop() {
    digitalWrite(13, HIGH);
    delay(1000);
    digitalWrite(13, LOW);
    delay(1000);
}
```


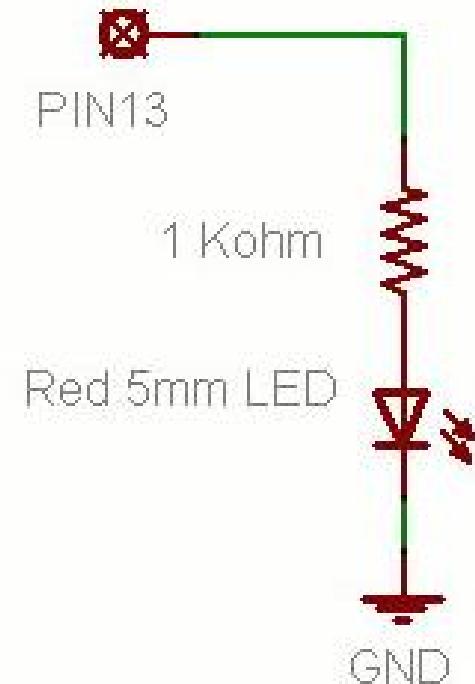
Prosto elektronsko kolo

- „ Najjednostavniji sklop.
- „ Uključi/isključi svjetlo.
- „ Struja teče iz pina (izvora napajanja), kroz potrošač (LED).

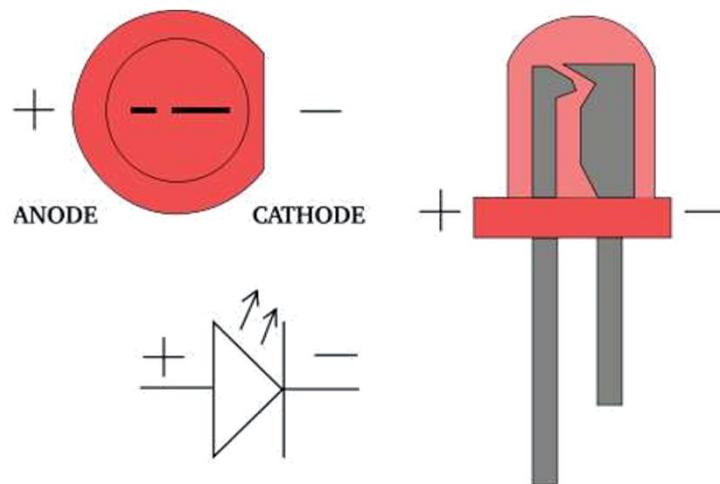
Osnovno LED kolo

- ” Povežite pin 13 mikrokonrolera na jedan kraj otpornika.
- ” Drugu nožicu otpornika spojite na dužu nožicu LED.
 - . Veća otpornost znači slabije svjetlo.
 - . Manja otpornost znači jače svjetlo.
 - . Bez otpornosti znači pregorijevanje LED ili port.
- ” Kraću nožicu LED spojite na negativni priključak napajanja (masu).

Blink Skeč (Treperenje)

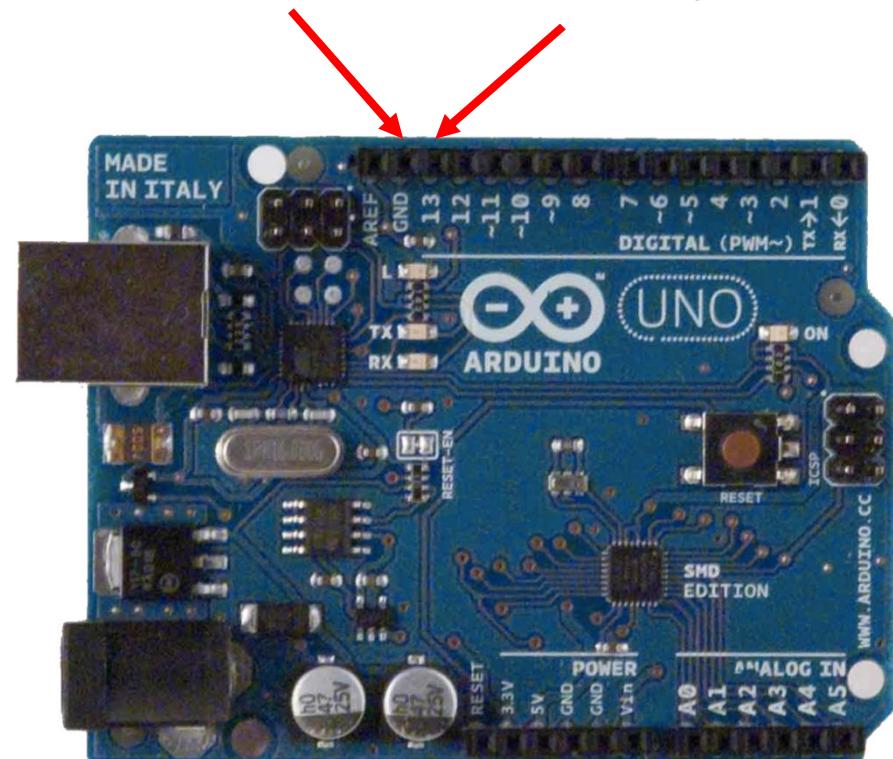
- “ File > Examples > Digital > Blink
- “ LED ima polaritet
 - . Negativni je indikovan zasjećenim obodom tijela diode i kraćom nožicom.

Blink Skeč (Treperenje)

```
void setup() {  
    pinMode(13, OUTPUT);  
}  
  
void loop() {  
    digitalWrite(13, HIGH);  
    delay(1000);  
    digitalWrite(13, LOW);  
    delay(1000);  
}
```

Povežite jedan kraj kola
Povežite drugi kraj kola

Struktura Arduino programa

- ” Arduino program == ‘sketch’
 - . Mora imati:
 - ” **setup()**
 - ” **loop()**
 - . **setup()**
 - ” Konfiguriše pinove i registre
 - . **loop()**
 - ” Pokreće glavno tijelo programa neprestano
 - . Kao while(1) {...}
 - . Gdje je main() ?
 - ” Arduino uprošćava stavri
 - ” Odrađuje za Vas

```
/* Blink - turns on an LED for DELAY_ON msec,
then off for DELAY_OFF msec, and repeats
BJ Furman rev. 1.1 Last rev: 22JAN2011
*/
#define LED_PIN 13 // LED on digital pin 13
#define DELAY_ON 1000
#define DELAY_OFF 1000

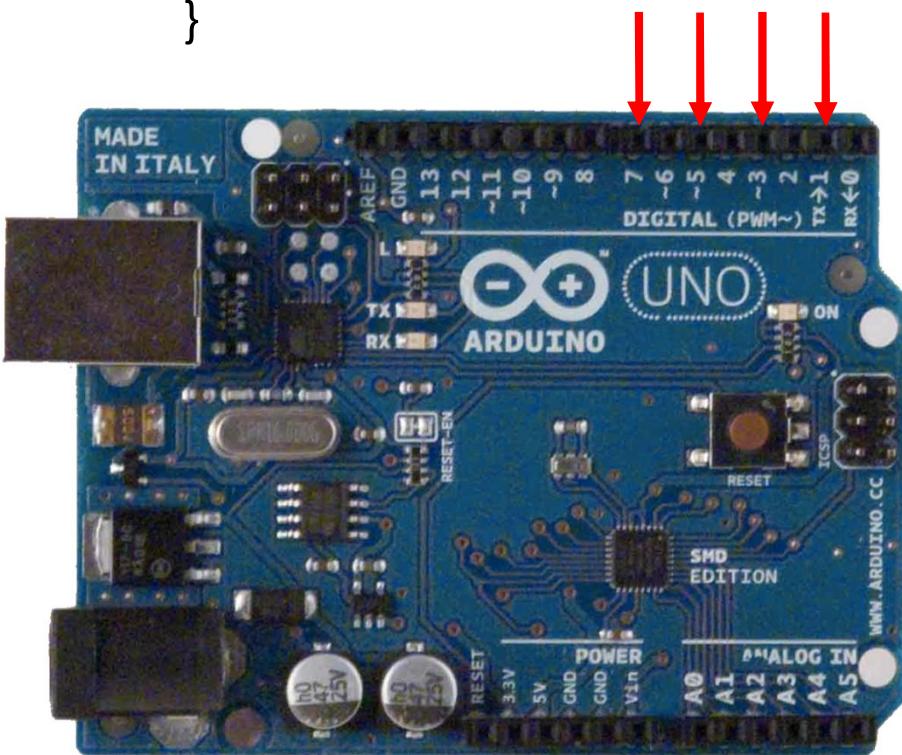
void setup()
{
    // initialize the digital pin as an output:
    pinMode(LED_PIN, OUTPUT);
}

// loop() method runs forever,
// as long as the Arduino has power

void loop()
{
    digitalWrite(LED_PIN, HIGH); // set the LED on
    delay(DELAY_ON); // wait for DELAY_ON msec
    digitalWrite(LED_PIN, LOW); // set the LED off
    delay(DELAY_OFF); // wait for DELAY_OFF msec
}
```

Treperenje 4 LED skeč

```
void setup() {  
    pinMode(1, OUTPUT);  
    pinMode(3, OUTPUT);  
    pinMode(5, OUTPUT);  
    pinMode(7, OUTPUT);  
}
```



```
void loop() {  
    digitalWrite(1, HIGH);  
    delay (200);  
    digitalWrite(1, LOW);
```

```
    digitalWrite(3, HIGH);  
    delay (200);  
    digitalWrite(3, LOW);
```

```
    digitalWrite(5, HIGH);  
    delay (200);  
    digitalWrite(5, LOW);
```

```
    digitalWrite(7, HIGH);  
    delay (200);  
    digitalWrite(7, LOW);  
}
```

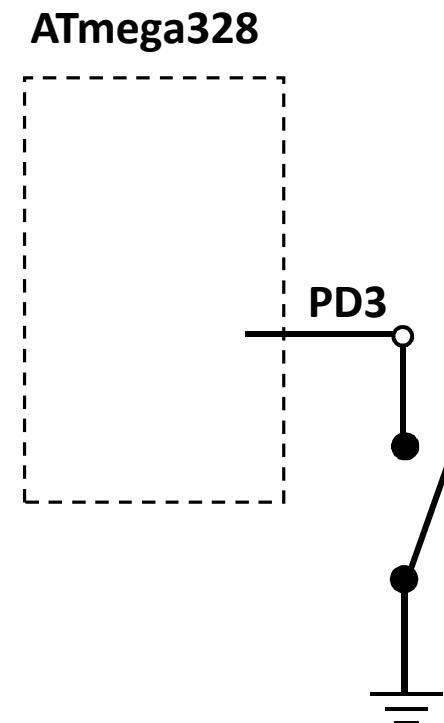
I što?

- ” Super. Treperi svjetlo. Ništa posebno.
- ” Obuhvatili smo samo izlazne postove za sada.
- ” Možemo li upotrijebiti ulaze za detekciju fizičkih pojava?

Ulagni digitalni pin – Primjer 1

“Očitavanje ulaznog pina”

- . Napisati ćemo nekoliko linija C za Arduino u cilju definisanja načina djelovanja kada je pojas vozača u autu vezan (prekidač zatvoren).
 - “ Ako je pojas vezan, omogućeno je uključenje auto kroz poziv funkcije start_enable().
 - “ Ako pojas nije vezan onemogućeno je uključenje auto kroz poziv funkcije start_disable()
- . Napisaćemo najprije psudokod!

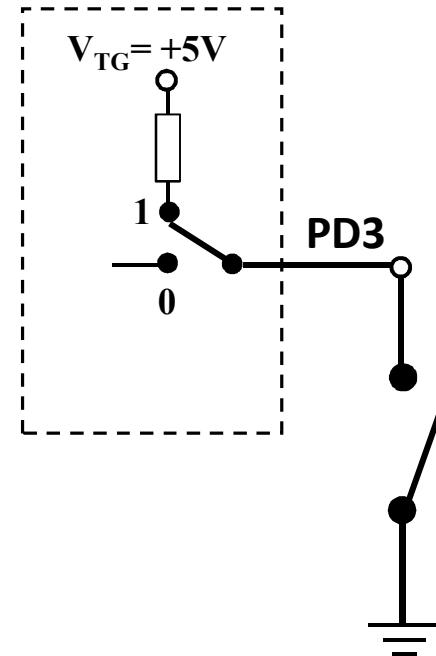
Ulagni digitalni pin – Primjer 1

„Očitavanja pina“

„ Pseudokod:

```
Postaviti PD3 kao ulazni  
Uključiti PD3 pull-up otpornik  
Očitati napon sa Arduino pin 3 (PIN_D3)  
IF PIN_D3 napon je LOW (vezan), THEN  
    pozovi funkciju start_enable()  
ELSE  
    pozovi start_disable()
```

ATmega328

Ulagni digitalni pin – Primjer 1

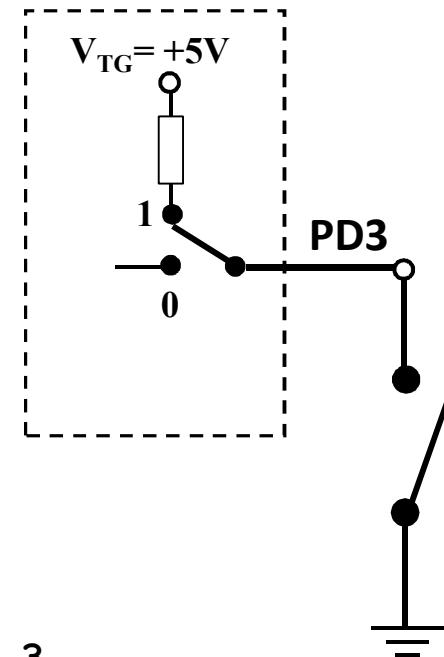
“Očitavanja pina”

“Pseudokod:

```
Postaviti PD3 kao ulazni  
Uključiti PD3 pull-up otpornik  
Očitati napon sa Arduino pin 3 (PIN_D3)  
IF PIN_D3 napon je LOW (vezan), THEN  
    pozovi funkciju start_enable()  
ELSE  
    pozovi start_disable()
```

Fragment, nije cijeli program

ATmega328

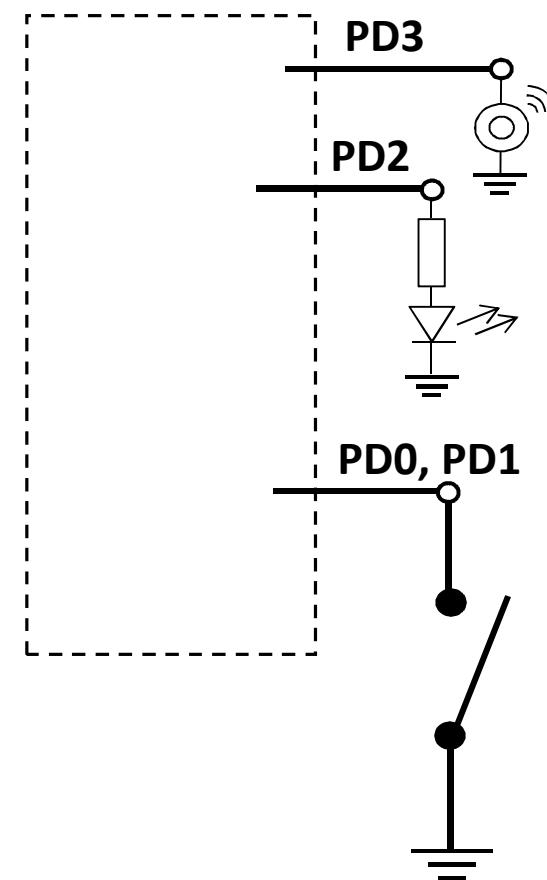


```
#define PIN_SWITCH 3  
#define LATCHED LOW  
pinMode(PIN_SWITCH, INPUT_PULLUP);  
belt_state = digitalRead(PIN_SWITCH);  
if (belt_state == LATCHED)  
{ ig_enable(); }  
else  
{ ig_disabled(); }
```

Ulagni digitalni pin – Primjer 2

- „ Čitanje sa pina i upisivanje na pin
 - . Napisaćemo nekoliko linija C koda za Arduino, s ciljem uključenja LED (PD2) i zvučnog signala (PD3) ako je ključ u bravi (PD0 zatvoren), ali pojas vozača nije vezan (PD1 otvoren)
 - . Najprije pseudokod

ATmega328

Ulagni digitalni pin – Primjer 2

” Pseudokod:

Postavljanje toka podataka za pinove

Postaviti PD0 i PD1 kao ulaze

Uključiti pull-up otpornike za PD0 i PD1

Postaviti PD2 i PD3 kao izlaze

Beskonačna petlja

IF je ključ u bravi THEN

IF ako je pojas vezan, THEN

 Isključi zvučni signal

 Isključi LED

ELSE

 Uključi LED

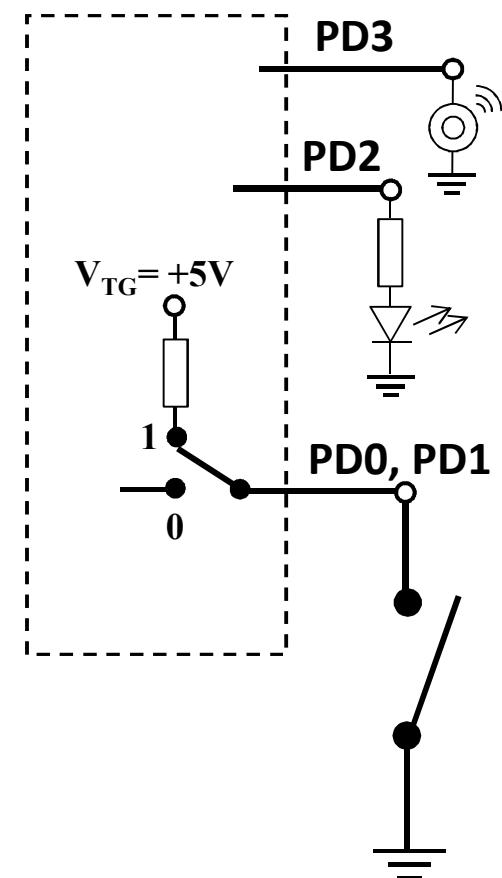
 Uključi zvučni signal

ELSE

 Isključi zvučni signal

 Isključi LED

ATmega328

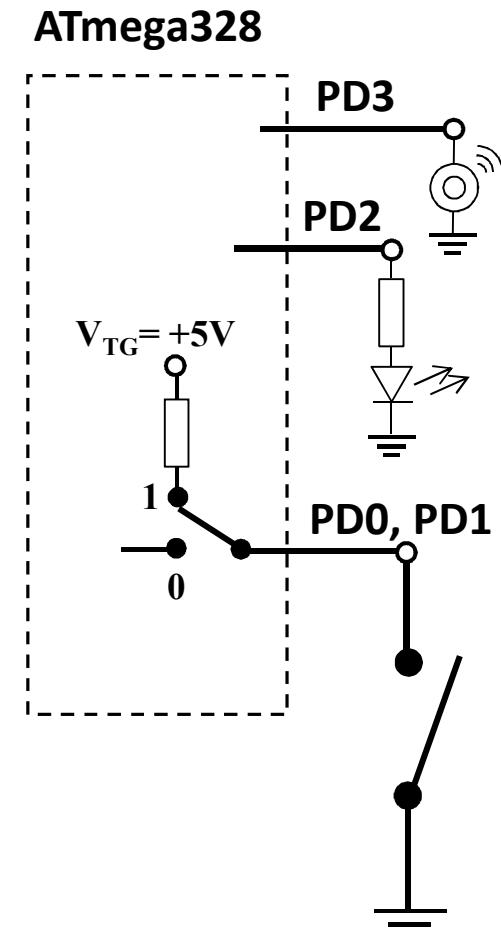

Ulagni digitalni pin – Primjer 2 (Arduino kod)

```
#define PIN_IGNITION 0
#define PIN_SEATBELT 1
#define PIN_LED 2
#define PIN_BUZZER 3
#define SEATBELT_LATCHED LOW
#define KEY_IN_IGNITION LOW
#define LED_ON HIGH
#define LED_OFF LOW
#define BUZZER_ON HIGH
#define BUZZER_OFF LOW

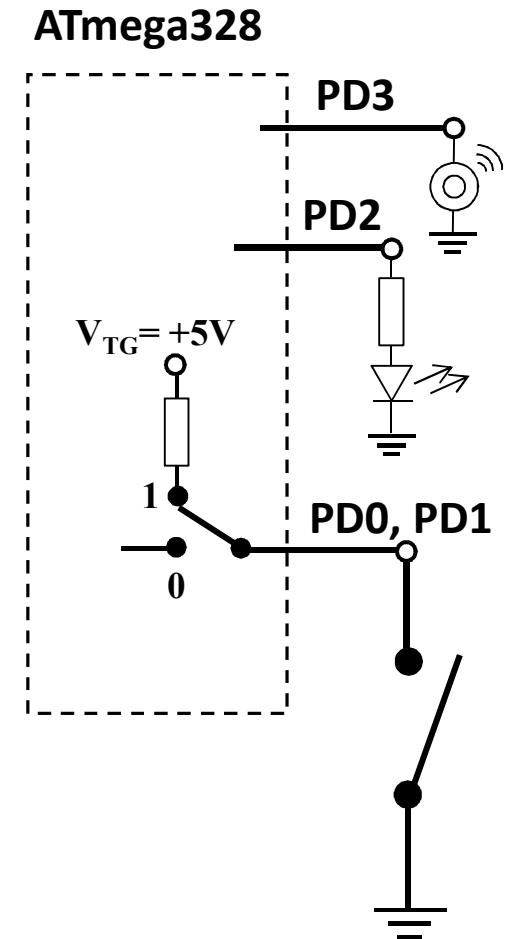
void setup()
{
    pinMode(PIN_IGNITION, INPUT_PULLUP); // key switch
    pinMode(PIN_SEATBELT, INPUT_PULLUP); // belt latch switch
    pinMode(PIN_LED, OUTPUT); // lamp
    pinMode(PIN_BUZZER, OUTPUT); // buzzer
}

/* see next page for code */
```


Ulagni digitalni pin – Primjer 2 (Arduino kod)

```
/* see previous page for code before loop() */
void loop()
{
    int key_state = digitalRead(PIN_IGNITION);
    int belt_state = digitalRead(PIN_SEATBELT);
    if (key_state == KEY_IN_IGNITION)
    {
        if (belt_state == SEATBELT_LATCHED)
        {
            digitalWrite(PIN_BUZZER, BUZZER_OFF);
            digitalWrite(PIN_LED, LED_OFF);
        }
        else // key is in ignition, but seatbelt NOT latched
        {
            digitalWrite(PIN_BUZZER, BUZZER_ON);
            digitalWrite(PIN_LED, LED_ON);
        }
    }
    else // key is NOT in ignition
    {
        digitalWrite(PIN_BUZZER, BUZZER_OFF);
        digitalWrite(PIN_LED, LED_OFF);
    }
}
```


Ulagani digitalni pin – Primjer 2 (Alternativni kod)

```
/* NOTE: #defines use predefined PORT pin numbers for ATmega328 */
```

```
#define PIN_IGNITION PD0
```

```
#define PIN_SEATBELT PD1
```

```
#define PIN_LED PD2
```

```
#define PIN_BUZZER PD3
```

```
#define SEATBELT_LATCHED LOW
```

```
#define KEY_IN_IGNITION LOW
```

```
#define LED_ON HIGH
```

```
#define LED_OFF LOW
```

```
#define BUZZER_ON HIGH
```

```
#define BUZZER_OFF LOW
```

```
#define _BIT_MASK( bit ) ( 1 << (bit) ) // same as _BV( bit)
```

```
void setup()
```

```
{
```

```
    PORTD = 0; // all PORTD pullups off
```

```
    DDRD = _BIT_MASK(PIN_LED) | _BIT_MASK(PIN_BUZZER); // LED and buzzer
```

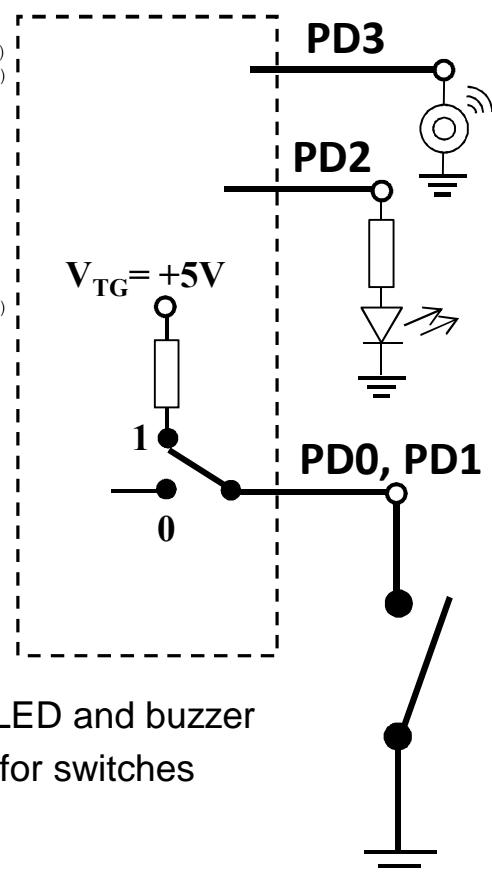
```
    PORTD |= _BV(PIN_IGNITION) | _BV(PIN_SEATBELT); // pullups for switches
```

```
}
```

```
/* See next page for loop() code */
```

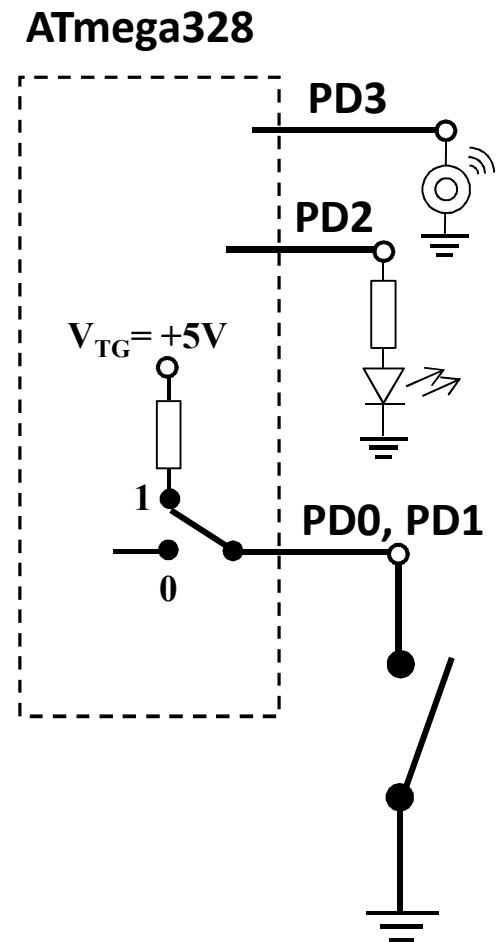
(PCINT14/RESET) PC6	1	28	PC5 (ADC5/SCL/PCINT13)
(PCINT16/RXD) PD0	2	27	PC4 (ADC4/SDA/PCINT12)
(PCINT17/TXD) PD1	3	26	PC3 (ADC3/PCINT11)
(PCINT18/INT0) PD2	4	25	PC2 (ADC2/PCINT10)
(PCINT19/OC2B/INT1) PD3	5	24	PC1 (ADC1/PCINT9)
(PCINT20/XCK/T0) PD4	6	23	PC0 (ADC0/PCINT8)
VCC	7	22	GND
GND	8	21	AREF
(PCINT6/XTAL1/TOSC1) PB6	9	20	AVCC
(PCINT7/XTAL2/TOSC2) PB7	10	19	PB5 (SCK/PCINT5)
(PCINT21/OC0B/T1) PD5	11	18	PB4 (MISO/PCINT4)
(PCINT22/OC0A/AIN0) PD6	12	17	PB3 (MOSI/OC2A/PCINT3)
(PCINT23/AIN1) PD7	13	16	PB2 (SS/OC1B/PCINT2)
(PCINT0/CLKO/ICP1) PB0	14	15	PB1 (OC1A/PCINT1)

ATmega328

Ulagni digitalni pin – Primjer 2 (Arduino kod)

```
/* see previous page for setup() code */
void loop()
{
    uint8_t current_PORTD_state, key_state, belt_state;
    current_PORTD_state = PIND; // snapshot of PORTD pins
    key_state = current_PORTD_state & _BV(PIN_IGNITION);
    belt_state = current_PORTD_state & _BV(PIN_SEATBELT);
    if (key_state == KEY_IN_IGNITION)
    {
        if (belt_state == SEATBELT_LATCHED)
        {
            PORTD &= ~(_BV(PIN_LED) | _BV(PIN_BUZZER));
        }
        else
        {
            PORTD |= (_BV(PIN_LED) | _BV(PIN_BUZZER));
        }
    }
    else
    {
        PORTD &= ~(_BV(PIN_LED) | _BV(PIN_BUZZER));
    }
}
```


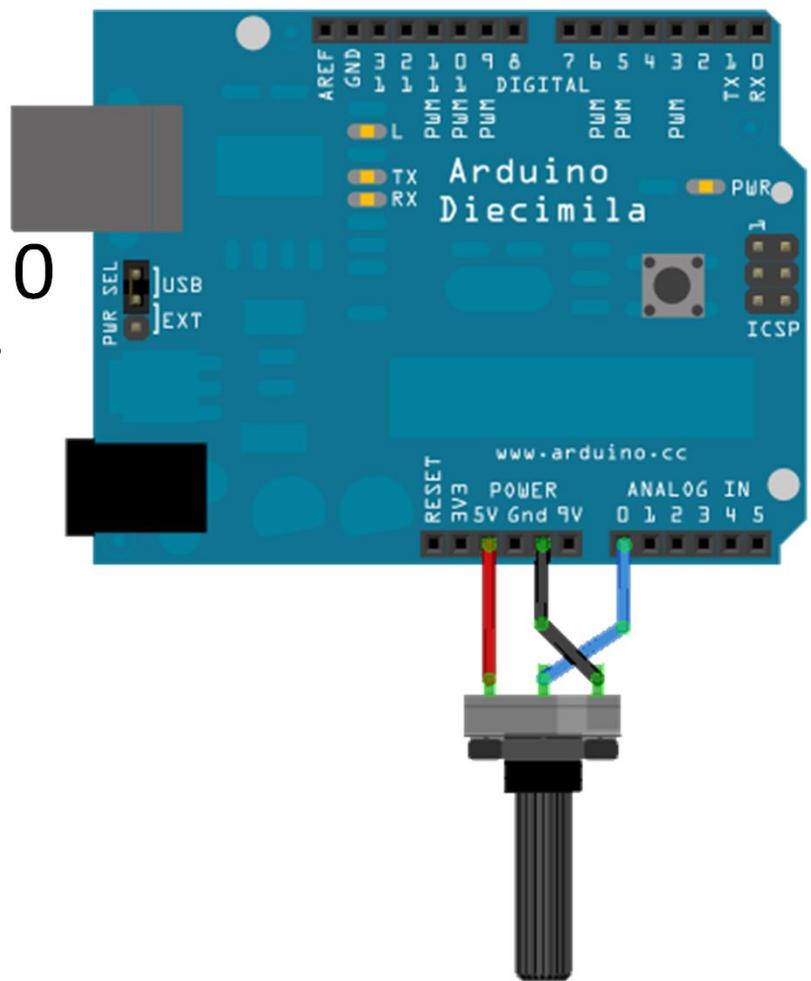
Analogni ulazi

Analogni ulazi Arduina se mogu očitati kao opseg brojeva, u zavisnosti od elektičnih karakteristika kola.

- . 0 to 1023
- . .0049 V per digit (4.9 mV)
- . Vrijeme očitanja je 100 μ s (10,000 puti u secondi)

Analogni ulaz

- “ Potenciometar (promjenjivi otpornik) priključen je na analogni pin 0 Arduina.
- “ Vrijednost napona na pinu 0 veoma zavisi od otpornosti potenciometra, odnosno pozicije klizača.

Analogni ulazi-primjene

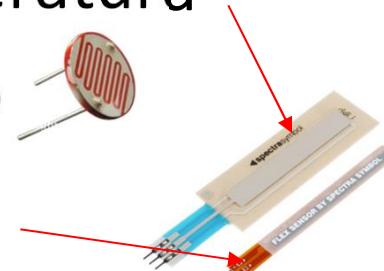
- ” Promjenljivi otpornik se može zamijeniti sa senzorom.
- ” Na primjer foto-otpornik.
 - . Zavisno od nivoa osvjetljaja foto otpornik može:
 - ” Uključiti LED
 - ” Pojačati ili smanjiti intenzitet sijanja LED (ili LED niza)
- ” Mnogi senzori su jednostavno promjenljivi otpornici. Otpornost im se mijenja sa promjenom nekih fizičkih karakteristika okoline.

Senzori

- “ Senzori mogu biti digitalni ili analogni.
- “ Obično, senzori koji mjere opseg vrijednosti mijenjaju svoju otpornost.
- “ Arduino može senzorisati samo napon, ne otpornost.
- “ U cilju obezbjedjenja napona Arduinu, senzori koji mijernjaju svoju otpornost zahtijevaju dodatno, često naponski djelilac.

Razni sensori

- Dials on a radio are simply potentiometers
- Temperatura
- Svjetlo
- Ugao
- Pekidači
 - Je li korisnik zatvorio prekidač ili pritisnuo taster?
- Akcelerometar

- ” Infrared senzor & svjetlost
- ” Hall effect senzor
- ” Ball tilt sensor (za mjerjenje orijentacije)
- ” Sila

“Konkurenčija” Arduinu

- ” Alternative Arduino platformi
 - . Pinguino – PIC kontroler
 - . MSP430 – Texas Instruments;
 - . Drugi: korisnički, Teensy, itd.
- ” Netduino
- ” Računari
 - . Raspberry Pi
 - . BeagleBones – TI; ima računar i kontroler

Netduino

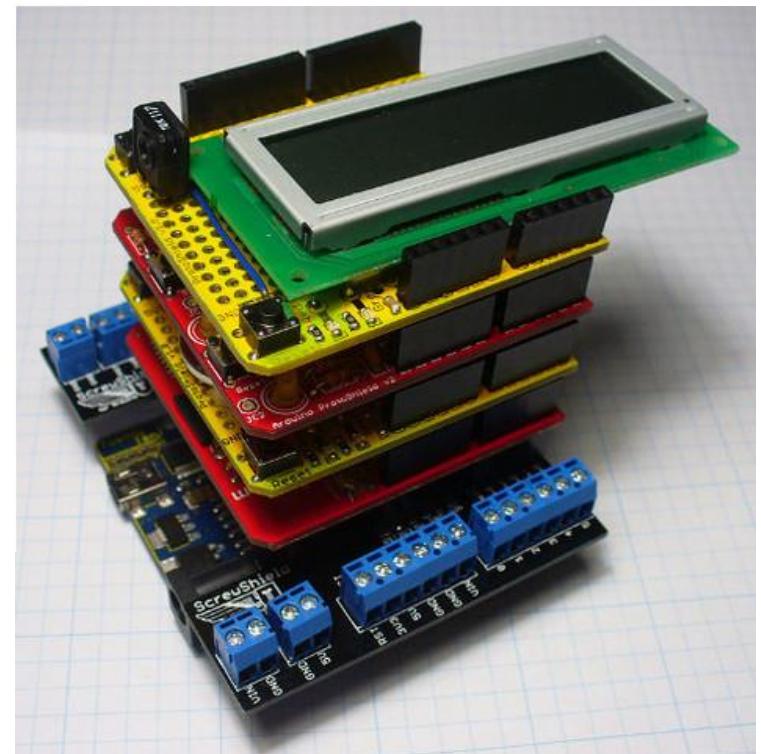
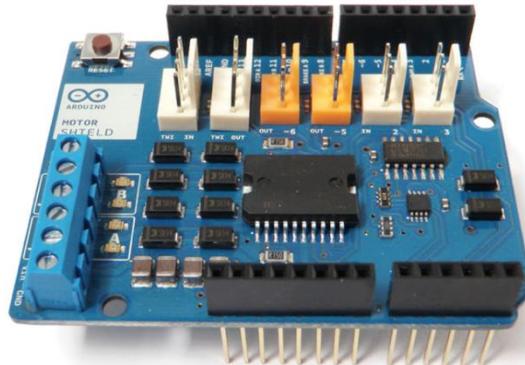
- ” Microkontroler i razvojno okruženje kreirano od strane Microsoft za rad sa .NET Micro Framework.
- ” DALEKO moćnije razvojno okruženje.
- ” Razlike
 - . Pinovi na Netduino su 3.3V (not 5).
 - . Netduino ima mnogo brži procesor
 - . 60K RAM-a (naspram Uno-vih 2K).
- ” U velikoj mjeri kompatibilan sa Arduino-om, ali nije potpuno izmjenjiv.

Raspberry Pi

- ” Pojednostavljeni računar, ne kontroler
- ” Koristi Debian Linux
 - . Arch Linux ARM, Fedora, FreeBSD, Slackware...
- ” Programiran sa Python-om
 - . BBC BASIC, C, Perl
- ” Kako je u pitanju računar (ime operativni sistem), ima drugačiju ulogu u projektima.
- ” Hijararhija: računar upravlja kontrolerima, kontroleri upravljaju hardverom.

Šildovi (Dodaci)

- ” Šildovi su ploče koje se dodaju na Arduino ploču.
- ” Oni proširuju mogućnosti Arduina.
- ” Primjeri:
 - . Ethernet
 - . GPS
 - . Motor
 - . Prototip
- ” shieldlist.org

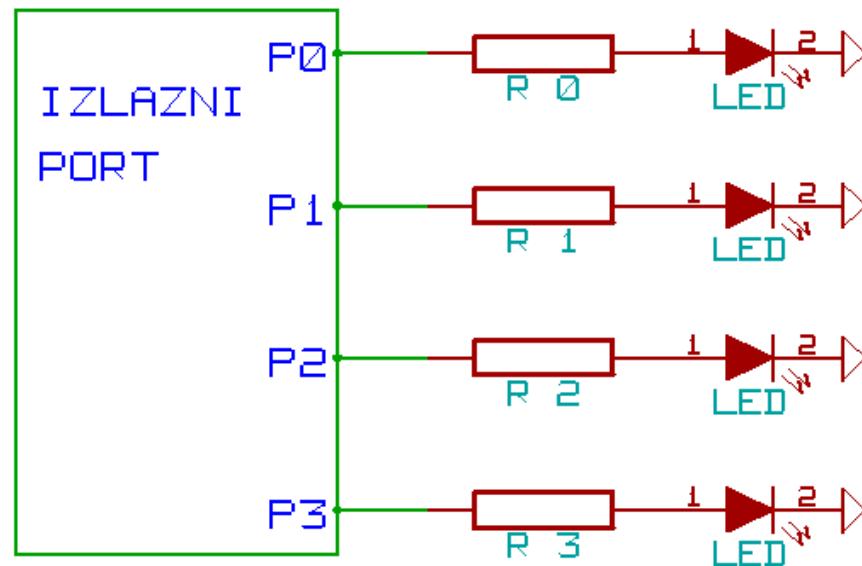

Zaključak

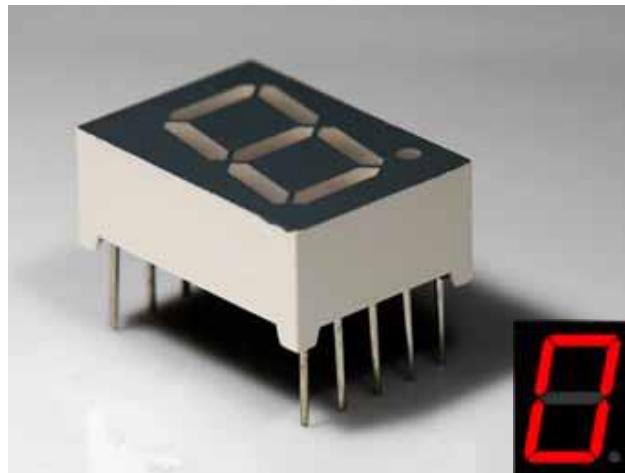
- ” Arduino platforma predstavlja jeftin način da se uđe u svijet robotike.
- ” Arduino ima:
 - . Brojne korisnike
 - . Bogatu online biblioteku kodova i projekata

Zadaci za vježbu 1

1. Pomocu 4 LED, u binarnom obliku prikazati vrijednost promjenjive BROJAC. Vrijednost promjenjive brojac se inkrementira svake sekunde. **(2 poena)**
2. Trćeće svjetlo upotrebom 4 LED. Uvijek je samo jedna dioda uključena. **(3 poena)**

3. Napisati program koji broji od 0 do 9, s ponavljanjem, i prikazuje rezultat na sedmosegmentnom LED displeju. (4 poena)

Pomo :

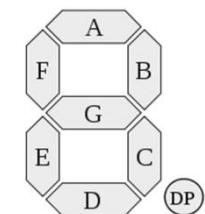
Razmotrite pisanje funkcije:

```
void writeDigit(int n)
```

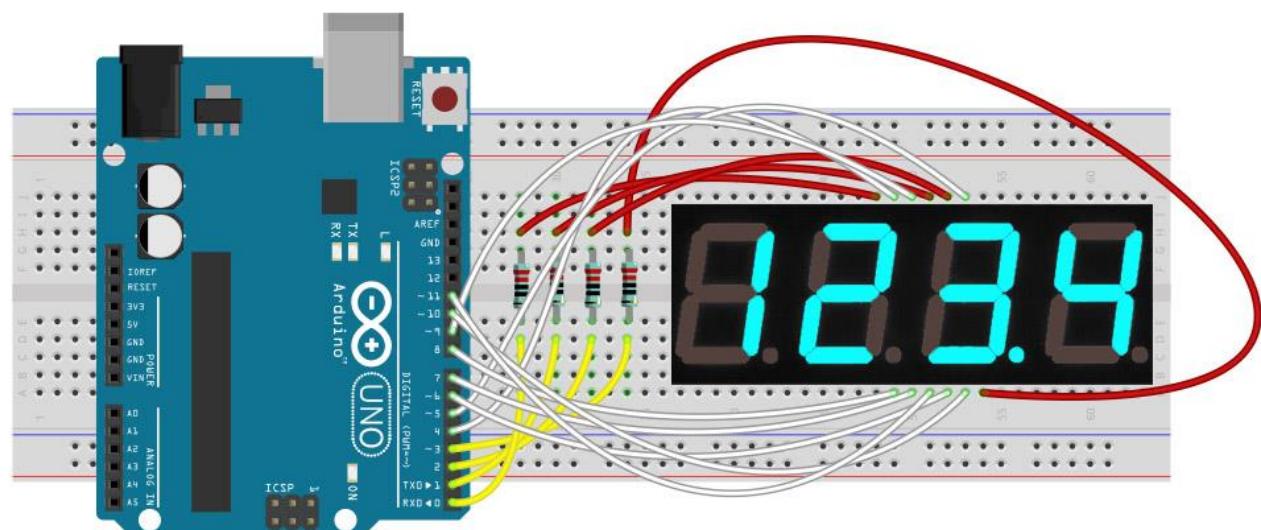
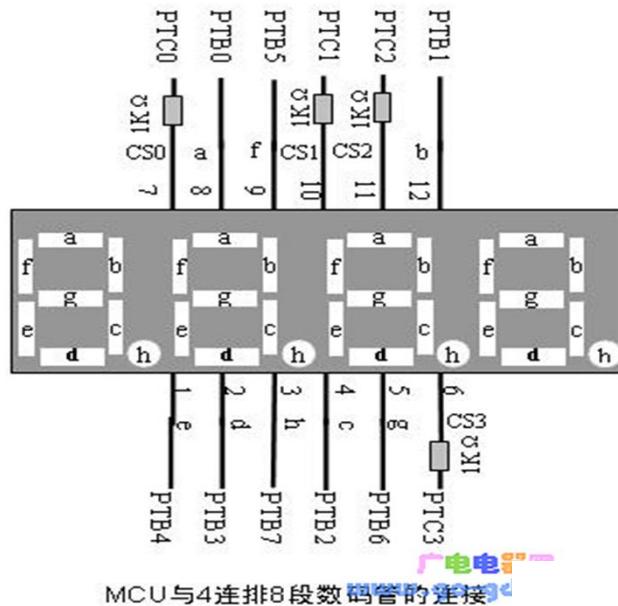
koja ispisuje jednu cifru

Trasformaciona tebela

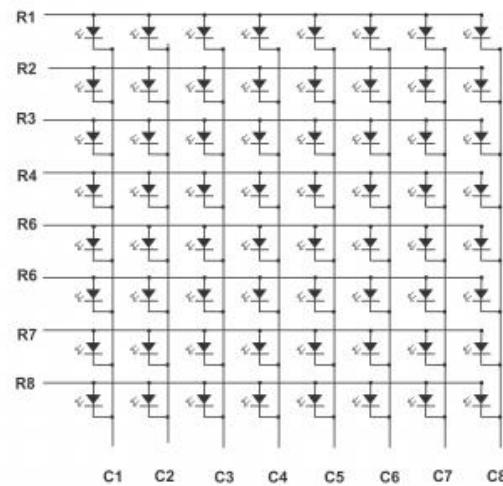
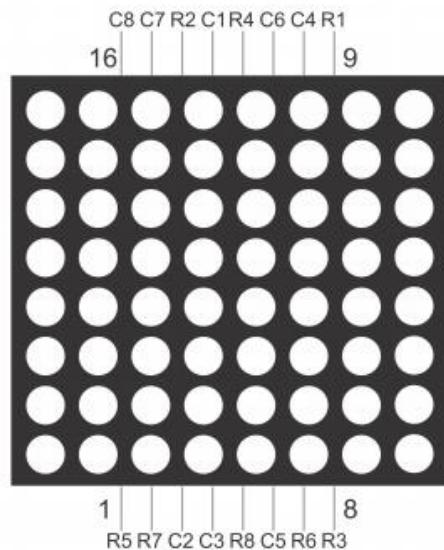
Digit	ABCDEFG	A	B	C	D	E	F	G
0	0x7E	on	on	on	on	on	on	off
1	0x30	off	on	on	off	off	off	off
2	0x6D	on	on	off	on	on	off	on
3	0x79	on	on	on	on	off	off	on
4	0x33	off	on	on	off	off	on	on
5	0x5B	on	off	on	on	off	on	on
6	0x5F	on	off	on	on	on	on	on
7	0x70	on	on	on	off	off	off	off
8	0x7F	on						
9	0x7B	on	on	on	on	off	on	on

4. Napisati program koji na etvorocifarskom sedmosegmentnom LED displeju ispisuje:
123.4 (6 poena)

5. Napisati program koji na 8X8 matrix LED displeju ispisuje kvadrate koji se skupljaju i zire naizmjeni no ili srce koje kuca (odnosno pojavljuje se i nestaje). (8 poena)

Krají